

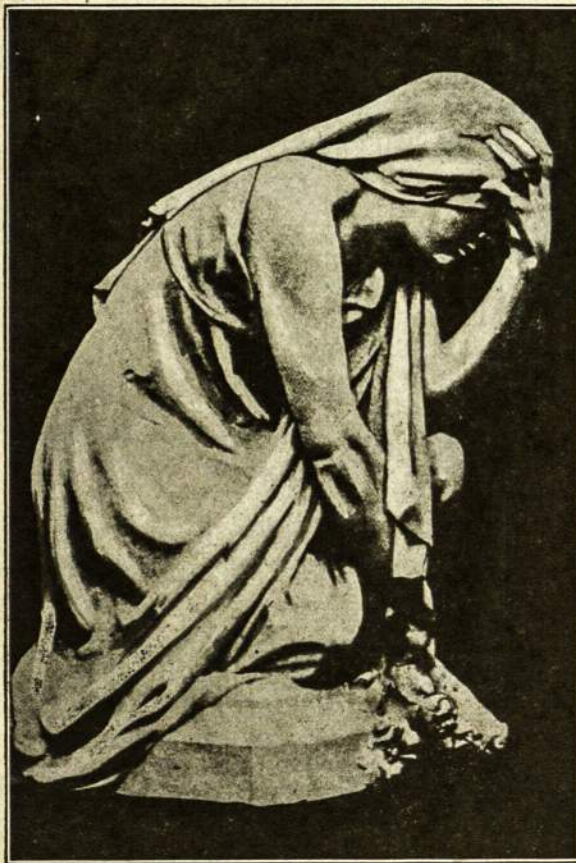
METAIV.

RUGSĖJO-SEPTEMBER

No. 9.

MOTERŲ BALSAS

(THE WOMEN'S VOICE)

Vargas.

NUO ADMINISTRACIJOS

Draugės Progresistės! Spalio (October) 13 d. prasideda L.M.P.S. agitacijos savaitė, todėl draugės, pasistengkite iš kalno užsisakyti "Moterų Balso" platiniui, kad paskui nepritruktų. Pereitą metą pritrukome ir daugelis negalėjo gauti, nes vėlai prisiuntė užsakimus.

Mes turime iš kalno žinot, kiek spauz dint "Moterų Balso" spalio mėn. Perdaug prispauz dint negalime, nes popiera labai brangi, todėl reikia apskaitliuoti, kad nepritruktų nei ne liktų.

Draugės agentės ir "Moterų Balso" agentai-platintojai ir platintojos pasistengkite šio "M. B." numerio kuodaugiausia užsisakyti iškalno ir išplatinti, nes jis bus daug gražesnis ir geresnis kaip paprastai buna.

Pasistengkite laike agitacijos savaitės paskleisti "Moterų Balso" kuodaugiausia plačiose darbininkų miniose, taip kad neliktų nei vienas lietuvis ar lietuvaitė neskaičiusi "Moterų Balso".

Pasistengkite taipgi parinkt "Moterų Balso" prenumeratų.

Su spalio 1 d. prenumerata bus jau \$2.00, todėl malonėkite tiek siust.

L.M.P.S. išleistą literatūrą taipgi nepamirškite, platinkite kiek galint. Žemiau telpa katalogas mūsų literatūros iš kurio galėsite pasirinkti knygutes.

"Šeimyna Socialistinėj Darb. Valstybėj" reikėtų kuoplačiausia paskleisti. Tai puiki, ką tik išleista knygutė apie šeimyną Agentai ant literatūros gauna 50 nuošimtį, o už pavienius "M. B." numerius 25 nuošimtį. Už metinę "M. B." prenumeratą

taipgi 25 nuošimtį.

Lauksime užsakymų literatūros ir "Moterų Balso", pasiskubinkite draugės ir draugai!

L.M.P.S. Išleista Literatūra.

Kudikių Priežiūra. Kaina 25c. egz. Labai naudinga knyga, ypatingai motinom, auginančiom kudikius, nes ten yra gana daug gerų patarimų, kaip kudikius auklėti.

Moteris ir Jos Ekonominis Padėjimas. Kaina 20c. Naudinga knygutė kiekvienam perskaityti.

Šeimyna Seniau, Dabar ir Ateityje. V. Kapuko parašyta. Kaina 15c. Puiki knygelė. Kiekvienas ir kiekviena, darbininkas ir darbininkė privalo tą knygelę perskaityti.

Šeimyna Socialistinėj Darbininkų Valstybėj. Parašė Aleksandra Kolontai. Kaina 10c. Tai viena iš puikiausių knygelių L.M.P.S. išleistų. Kiekvienas ir kiekviena privalo ją perskaityti.

L. M. P. S. CENTRO IŽDO APYSKAITA.

Įplaukos rugsėjo m., 1920 už įstojimą ir mėnesines mokeskis.

Kuopa	Miestas	Pinig.
37	Grand Rapids, Mich.	3,25
38	Paterson, N. J.	3.00
43	Cicero, Ill.	2.95
70	Racine, Wis.	1.80
55	Haverhill, Mass.	2.65
22	Montello, Mass.	6.30
41	Akron, Ohio	1.65
23	Binghamton, N. Y.	1.80

87	Clinton, Ind.	5.30
21	Pittsburgh, Pa.	2.55
4	Elizabeth, N. J.	8.20
67	Kensington, Ill.	5.60
18	Hartford, Conn.	3.90
9	Chicago, Ill.	5.70
75	St. Claire, Pa.	1.35
2	Worcester, Mass.	4.40
5	Rockford, Ill.	3.80
62	Shenandoah, Pa.	4.35

Viso	68.55
Buvo pask. "M.B."	3,038.38
Pasidaro	3,106.93

Pirmesniuose "M. B." num. per klaidą paskelbta perdaug 54.31

Atėmus lieka 3,052.62
Išlaidos Rugsėjo m., 1920.

Perduota dalis "Moterų Balsui" nuò narinių mokesčių, priklausantių pinigų už 1919 metus 1,293.80

L.M.P.S. Centro išdininkės kaucijos išlaidos 7.50

Atspauz dinimas knygutės "Šeimyna Socialistinėj Valstybėj" 6850 egz. 193.29

"Laisvei" už 400 rinkimų nominacijų blankų ir 500 konvertų 11.05

Už 200 Letter Heads (laiškų) 2.50

Už žilinskiutės pajieškojimą, tilpusį "Laisvėj" 1.50

Už Centro išdininkės finansų knyga ir biloms laikyti krepšį 1.65

Centro finansų sekretorės pagalbininkės alga už augusto mėn. 40.00

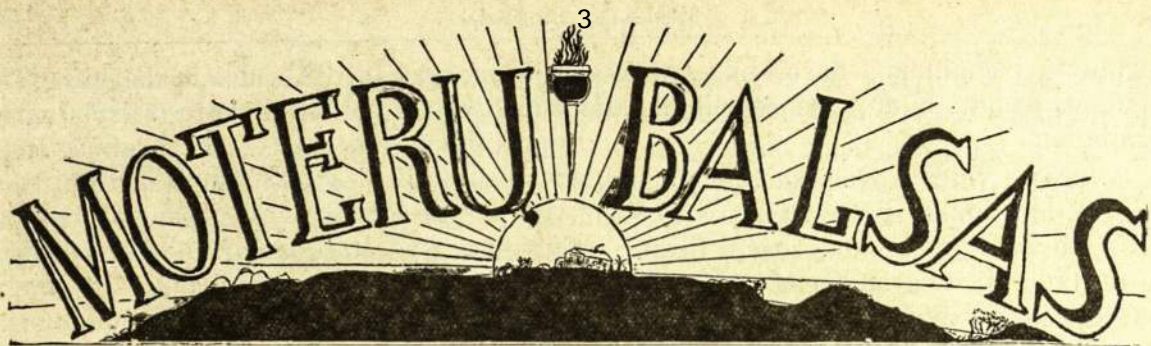
Viso 1,551.29

Buvo išde 3,052.62

Išleista 1,551.29

Lieka išde 1,501.33

MOTERŲ BALSAS

PIRMAS LIETUVIŲ DARBININKŲ MĖNESINIS ŽURNALAS
Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Organas

The Women's Voice—Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor Miss. J. Benes. Manager Miss. J. Benes. Subscription: \$1.25 a year; 6 month 65c; single copy 10c
Address: Moterų Balsas, 455 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila., Pa. under the Act of March 3, 1879.
Transferred to Brooklyn, N. Y., July 28, 1920.

Metai IV

Rugsėjis (September), 1920

No. 9

KLAIDINGAIS KELIAIS.

Paskutiniu metu Italijoje apsidreiskę ypatingas darbininkų judėjimas.

Kadangi metalo išdirbystės darbininkai reikalavo algų pakėlimo, tai kapitalistai-dirbtuvių savininkai, užreikė, kad jie netik ne pakels darbininkams algos, bet uždarys dirbtuves ir darbininkai liksią visai be darbo.

Šitame kapitalistiniame surėdyje tas yra nekartą atsitikę. Vienas žmogus — dirbtuvės savininkas — gali išmest tūkstančius darbininkų ant gatvės ir pasmerkt juos ir jų šeimynas bado mirčiai. Kada visa šalies industrija randasi atskirų asmenų, o ne pačių darbininkų rankose, tada darbininkų likimas priklauso nuo tų asmenų malonės, arba jų bizniškų išrovimų.

Jei kapitalistas — dirbtuvių savininkas, nemato sau geidžiamo pelno, arba jei jis užsimano parodyt savo galę — pakenktyt darbininkus, tai jis uždaro savo dirbtuves ant tulo laiko ir darbininkai lieka be duonos ir pastogės. Nors ir kapitalis-

tas turi tuomet laik nuostolių arba geriau sakant, neturi pelno, kada dirbtuvės būna uždarytos, bet turėdamas pinigų įdėtus kitose pramonėse, kurios neša jam pelną be jokio rūpesčio; jis gali sau ramiai kad ir keletą metų laikyt uždarytas dirbtuves, visai neatjausdamas to nuostolio, kada iš antros pusės darbininkams grėsia bado mirtis.

Šitą permatydami Italijos darbininkai, kad apsisaugojus nuo bado, sumanė pavartoti spėką. Jie paėmė veik visas metalo išdirbystės ir daug kitų dirbtuvių į savo rankas. Paskyrė tam tikrus dirbtuvių komitetus, kurie prižiūri dirbtuvėse tvarką ir žiūri, kad darbas būtų varoma pirmyn. Jie iškėlė raudoną vėlevą ir pastatė savo ginkluotą sargybą saugoti dirbtuves iš lauko, kad kapitalistai su savo kariūmene neužpultų juos ir jie bando patys varyt dirbtuves. Kapitalistai, žinoma, šaukiasi valdžios pagalbos, bet Italijos valdžia yra ant tiek gudri, kad ji nusprendė nesikišt, kol kas į tą dalyką. Tokiu būdu visas tas

dirbtuvių paėmimas į darbininkų rankas, atsibuvo ramiu būdu, be didelio kraujo praliejimo.

Italijos valdžia žino, kad jei ji įsikištų į tą darbininkų su kapitalistais kovą ir pasiųstų savo kariumenę atimt dirbtuves iš darbininkų, tai tas suerzintų darbininkus dar daugiau ir tada jau pačiai valdžia gręstų pavojus, nes valdžia nelabai tepasitiki net savo kariuomene. Dabar-gi kada valdžia nesikiša į tuos ginčus, tai ne ganėtina susipratę sindikalistų suklaidinti darbininkai nieko neturi prieš valdžią ir nemano jai kenkti. Priešingai, jie reikalauja, kad valdžia sušauktų parlamento posėdį ir kad parlamentas pervestų įstatymą, leidžiantį darbininkams patiems valdyt dirbtuves arba socializuoti (suvisuomeninti) jas. Italijos darbininkai nesupranta, kad valdžia susideda iš tų pačių kapitalistų, kad ji remia tik kapitalistų reikalus ir kad ji nesutiks atimti dirbtuves nuo kapitalistų, nes ji stovi už privatinę nuosavybę.

Darbininkai-gi paėmę dirbtuves, o neturėdami valdžios savo rankose, negali tų dirbtuvių pasilaikyti. Viena delto, kad kapitalistams tarnaujanti inžinierija bei įvairųs mechanikai atsisako tarnaut darbininkams. Darbininkai nežinodami visos mašinerijos, visos dirbtuvių sistemos, negali dirbt, nes nėra kam darbe vadovauti. Priverst tuos inžinierius-technikus sau tarnauti, neturėdami valdžios savo rankose, darbininkai negali. Antra, darbininkams stokuoja žaliosios medžiagos, be kurios negalima darbo dirbti.

Žalioji medžiaga didžiumoje įvežama iš užsienių. Neturėdami valdžios savo rankose, darbininkai negali įgabent žaliosios medžiagos iš užsienio, nes jie neturi pinigų, neturi kredito užsieniuose; o už dyką niekas nieko neduoda. Tiesa, jie žada siųst savo išdirbinius į Tár. Rusiją, o iš Ru-

sijos už tai gauti žaliosios medžiagos. Tas būtų galima jei visur būtų Tarybų arba darbininkų valdžios, bet ant nelaimės Italija apsupta iš visų pusių kapitalistinių valstybių ir tų šalių kapitalistinės valdžios pasirūpins, kad Italijos darbininkai negalėtų pasiųst Rusijai savo išdirbinių, o Rusija negalėtų pasiųst Italijos darbininkams žaliosios medžiagos.

Kol kas darbininkai varo dirbtuves (kur jiems pasisekė priverst mechanikus dirbt) nes dar yra iš seniau užsilikusios žaliosios medžiagos, bet kaip greit ta medžiaga išsibaigs, taip greit visos dirbtuves turės sustoti, nes be medžiagos nieko negalima veikti.

Kapitalistinės šalys netik kad neduos Italijos darbininkams žaliosios medžiagos, bet jos uždės ant Italijos tokią blokadą, kad nieko nebus galima įvežt ar išvežt iš Italijos.

Šitos yra svarbiausios priežastys, delei kurių Italijos darbininkai negali savo tikslo atsiekti, nors valdžia ir nesikištų į jų ginčus su kapitalistais. Italija yra gana maža ir neturtinga šalis. Veik visiškai priklausanti medžiagiškai nuo kitų šalių, nes ji netik neturi pakankamai savo žaliosios medžiagos, bet ir maistą turi gabenti iš kitų šalių, kadangi savo nepakanka.

Todel Italijos darbininkams paėmus ir valdžią į savo rankas labai sunku būtų šiuo laiku atsilaikyti prieš kapitalistų užpuodinėjimus, o neturėdami valdžios savo rankose, jie negali nei svajoti ką nors atsiekti.

Su Rusija visai kitas dalykas. Rusija yra labai didelė ir turtinga gamtos dovanomis. Rusija turi viską, kas jai reikalinga iš atžvilgio žaliosios medžiagos. Rusijai stoka tiktai išlavintų darbininkų ir mechanikų, kurie galėtų tą žaliąją medžiagą paverst į naudingus žmonėms išdirbinius. Rusijos pramonė ir technika neišvystyta,

tai visa jos nelaimē. Jei kapitalistiniai plėšikai paliktų Rusiją ramybėje ir duotų jai progą išvystyti savo pramonę, tai ji nepaisytų viso pasaulio plėšrųjų vanagų—imperialistų, nes ji galėtų apsieit be jų malonės, be jų prekybos ir lengvai galėtų atsilaikyti prieš jų užpuldinėjimus. Italijai tas yra negalimu. Ji būtinai turi turēt nors vieną artimą šalį, su kuria galėtų vesti prekybą, kitaip ji negali egzistuoti.

Todel Italijos darbininkai eina klaidingais keliais. Jie pradėjo savo darbą iš priešingos pusės. Vietoj pirma paimti valdžią į savo rankas, o paskui jau dirbtuves ir visą industriją, tai jie paėmė dirbtuves tuščiomis rankomis, neturėdami jokios politiškos galės, neturėdami pinigų, nei žaliosios medžiagos.

Italijos valdžia ir kapitalistai supranta, kad darbininkai nieko negali tuomi atsiekti, todėl jie ir nesirūpina per daug. Jie žino, kad darbininkai bus priversti patys geruoju pasiduoti ir vilkt savo jungą toliau.

Darbininkai turėtų šiuos dalykus gerai išidėti į galvą: viena, kad šita kapitalistinė sistema tarnauja vien kapitalistų klesai, antra, kad tos sistemos valdžia tarnauja vien kapitalistų klesos reikalams ir trečia, kad nepaėmus valdžios į savo rankas ir nepakeitus visos sistemos arba surėdymo, darbininkai negali jokiū būdu pagerinti savo būvį.

Taigi, kad pasiliuosavus iš alginės vergijos ir pagerinus darbininkų klesos būvį—darbininkai turi **visupirmu** paimt visą valdžią į savo rankas. Paskui paimt visą išdirbystę (industriją) į savo rankas; panaikint privatinę nuosavybę, pavedant viską visuomenės nuosavybėn. Tada darbininkai dirbs ne del kapitalistų, bet del savo naudos.

Dabartinis Italijos darbininkų judėjimas nėra komunistinis arba socialistinis,

bet sindikalistinis judėjimas, nes Italijos darbininkai kovoja vien industrijos (pramonės) lauke, visai pamiršdami apie svarbiausį, t. y. politikos lauką. Pramoninė kova be politinės kovos yra tai kūnas be galvos—sako Leninas. Ir tas yra teisybė.

Šitokia kova darbininkai gali iškovoti tik tūlas reformas, kaip ve: trumpesnės darbo valandas, arba algos pakėlimą. Bet mes žinome, kad algų pakėlimas nepagerina darbininkų klesos būvį arba pagerina tiktai tūlų atskirų darbininkų grupių trumpam laikui, nes iš vienos pusės algos pakyla, o iš kitos pusės pragyvenimas kyla ir kapitalistas ką viena ranka duoda darbininkui, tai kita ranka atima, nes pragyvenimui pakilus, tie pinigai, ką darbininkas gavo už savo darbą daugiau, sugrižta atgal į kapitalisto kišenių, ir dar daugiau su savimi nusiveda pinigų, nes algos paprastai jei kyla ant 10 nuošimčių, tai pragyvenimas tuo pačiu laiku pakyla ant 25 arba ir 50 nuošimčių.

Kas iš to, kad daugelis darbininkų darbar uždirba po \$40.00 į savaitę, jei jie turi mokēt už svarą mėsos 70 ir 80c., o kada tie patys darbininkai gaudavo \$20.00 į savaitę, tai už mėsos svarą jie mokėjo 16 ir 18 c. Kapitalistas niekada savęs nenukskiaus. Jei jis pakėlė darbininkui 5c., tai ant išdirbinių, kuriuos tas darbininkas padaro, jis uždeda 10 arba 15c., ir tuos pinigus jis atsiima su dideliu nuošimčiu.

Taigi aišku, kad kito išėjimo darbininkams nėra, kaip paimt viską (ne vien dirbtuves) į savo rankas ir patiems naudotis savo darbo vaisiais, ažuot atidavus viską kokiam nors kapitalistui, patiems skursti, badauti, kada pasaulis pilnas visokių gerybių. Italijos darbininkai nėra dar pakankamai susipratę ir neturi užtektinai gerų patyrusių nuoseklių vadovų, kurie nurodytų jiems tikrąjį kelią.

Socialistai (komunistai) stengiasi pa-

imti visą tą judėjimą į savo rankas, bet darbininkai atsisakė jų klausyti ir reikalavo, kad parlamentas tartų apie jų reikalus. Jie kovoja su kapitalizmu, paimdami dirbtuves, o valdžią—kapitalizmo galvą, svarbiausį ramstį, palieka nepaliestu.

Italijoje dabar buvo dideli žemės drebėjimai. Daugelis žmonių žuvo ir labai daug šeimynų liko be pastogės. Kada atsimsime, kad Italija yra skurdžių šalis, be to dar karės nukankinta, tai galima sau išivaizdinti, koks ten dabar yra skurdas ir vargas.

Delei to tenai ir apsiereiškė smarkesnis darbininkų judėjimas. Taigi Italijos karalienė, matydama, kad darbininkai nerimauja ir, bijodama, kad jos karūna nuo galvos nenupultų, sumanė važinėti po žemės drebėjimu paliestas vietas su savo duktere ir neva raminti nelaimingus skurdžius. Laikraščiai praneša, kad Italijos suvargę darbininkai, ypatingai moterys, garbina tą dykaduonę puotaujančią išpuoštuose palociuose kaip savo geradarę gelbėtoją, užtai kad ji teikėsi su tom nelaimingomis moterims pakalbėti keletą žodžių ir vienai kitai iš savo malonės numetė apgraužtą kaulą.

Dykaduonė, kuri savo amžyje nėra piršto prikišusi prie jokio naudingo darbo, kuri gyvena svetimu triūsu; yra garbinama kaip geradarė tų pačių skurdžių darbininkų, kurių prakaitu ji tunka. Kokia tai likimo ironija. Kokis tai baisus tamsumas dengia tuos nelaimingus skurdžius. Bet ateis laikas, kada jų akys atsivers ir jie dienos šviesą išvys. Šitas Italijos darbininkų judėjimas nors kol-kas eina klaidingais keliais, bet su laiku gal įeit į tikrasias vėžes, ir, pamatę savo klaidas, darbininkai mes nuo savo sprando tą sunkų jungą—kapitalizmą su visais karaliais, karalienėmis ir karalaitėmis.

Renkimės Prie L. M. P. S. Agitacijos Savaitės.

Šiais metais jau iš eilės turime progą apvaikščioti ketvirtą L.M.P. Susivienijimo Agitacijos Savaitę. Kaip per pirmesnes rengiamas agitacijos savaites, taip ir šioj mūsų užduotis bus paskleisti kuodaugiausia agitacijos darbininkų moterų tarpe: Iki 1916 metų lietuvių moterų judėjimas Amerikoje buvo silpnutis. Gyvavo keletas Progresyvio Susivienijimo kuopelių, bet nedaug jos tegalėjo ką nuveikt. Nuo L. M. L. P. pirmojo suvažiavimo galima galima sakyti ir prasidėjo smarkesnis judėjimas lietuvių darbininkų tarpe.

Per paskutinius tris metus mes rengėme agitacijos savaites ir šiaip įvairiais būdais skleidėme klesinį susipratimą darbininkų miniose, mūsų triušas nenuėjo veltui ir šiendieną jau galime džiaugtis savo organizacijos darbo vaisias. Nors jau turime suorganizuotų įvairiuose miestuose apie 100 kuopų, bet S-mo pasibriežtas tikslas toli gražu dar nepasiektas. Plačiosios darbininkų minios dar nepriklauso jokiai darbininkiškai organizacijai ir apie klesinę kovą mažai teturi nuovokos. Ypatingai dabartiniu momentu, kuomet visose kapitalistinėse šalyse klesų kova yra didžiausiam įtempime, kuomet visur darbininkų klesa rengiasi į paskutinį kovos mūšį, dirva gerai pribrendusi tik į ją reikia sėti naudingas sėklas, o jei ne, tai bus proga piktžolėms augti ir paskui reikės vėla išseikvot daug darbo, kad prirengus tą dirvą naudingsiems augmenim.

Iš praktikos jau aiškiai matome, kad visose šalyse, darbininkiškam judėjime moterys ivsur lošia rolę. Europinė karė, streikai ir bedarbės, ištraukė moteris į kovos lauką. Pasakos apie lygias teises

šiaudieną jau mums be vertės, nes tos teisės darbininkų moterų vargus nei kiek nešvelnina. Kuomet dabar visose šalyse (išskiriant Rusiją) matome vienoje pusėje didžiausį perteklių, o antroje badą, skurdą, amžiną nedateklių ir tas esti kasdieniu apsireiškimu, tad teisių sulyginimas ir alsavimas nustojo svarbos, nes viešpataujant ekonominei nelygybei darbo minios savo būvį negali atsakančiai pagerinti.

Europinė karė kaip pastumėjo darbo minias į skurdą, taip ji (karė) pastumėjo minias ir prie gilesnio protavimo. Moterys, kurios laike karės likosi ištrauktos į industrijos lauką, ten ir pasiliko. Darbininkės moters daugely atvėjų neša darbininkės motinos ir šeiminkės pareigas. Abelnai apskaitliuojama, kad visose šalyse apart moterų darbo ir kūdikių darbas žymiai padidėjo. Tas begalo sunkiai atsiliepią ant darbininkų. Kapitalistai, stengdamiesi kiek galint numušti algas, stvėrėsi netik moterų, bet ir vaikų darbo spėkos, kad pasekmingiau varius konkurenciją turgavietėse. Ir taip visur matome iš vienos pusės pasiryžimą numušti darbininkams algas, o iš kitos pusės darbininkai spaudžiami augštomis gyvenimo kainomis, priversti kovot prieš visa tai. Bet toji kova turi visur turēt skirtingus būdus ir skirtingą reikšmę, negu, kad ji turėjo seniau.

Seniau išbandyti visokie vaistai pagerinimui darbininkų buvio, likosi be pageidaujamų pasekmių. Vos vieną kovą užbaigę, darbininkai visuomet turėjo būt pasirengę stot į kitą da žiauresnę kovą, tas tai buvo nuolatiniu apsireiškimu ir nebus galima užbaigti kovos kol viešpataus ekonominė nelygybė. Prašalinimui ekonominės nelygybės prisieina atlikti gana sunki

užduotis, užduotis, kuri reikalauja supažindint plačiausias darbo minias su klesų kovos pamatais ir naujosios gadynės siekiniais. Tas darbas nėra lengvas, bet jis turės būt atliktas. Juo daugiau mes to darbo atliksime, tuo greičiau priartinsime paskutinį mūsų tarpe darbo ir kapitalo, nes tas mūsų yra neišvengiamas. Gražioms pasakoms, apie tėvynės meilę, apie lygybę ir t. t. ir t. t. galima minias užbovyti tik tulam laikui. Ekonominis skurdas jas iš tų sapnų stumia prie gilesnio protavimo ir jau darbo minios lygiai visose šalyse priešio prie vienodo išvedimo: kad reikia galutinai panaikyt ekonominę kaip ir politinę nelygybę, o tuomet skurdas pats pranyks.

Šios nelygybės panaikinimas nepriklauso vienoms vyrams, kaip tulos moterys nepermatančios aiškiai dalykų mano. Taigi kova priklauso mums visiems lygiai ir mes visi joje turėsime dalyvauti. Todėl, pasinaudojant rengiama S-mo agitacijos sąvaite, lai kiekviena narė užsiduoda sau pareigą atlikti bent kokį neudingą darbą. Kurios negali gyvu žodžiu skleisti propagandą, lai rupinasi platinimu darbininkiškos literatūros ir gavimu naujų narių Susivienijimui, arba nors naujų skaitytojų "Moterų Baulsui".

K. Petrikienė.

Iš Moterų Judėjimo.

KANKINĖS.

Rygoje neseniai nužudyta trys moterys-komunistės: Emma Roman, Alidė Karclin ir Gruntin. Kalėjime jas baisiai kankino; išrėdė nuogai, pliekė nagaikomis, pylė šaltu vandeniu, atlupinėjo pirštų nagus.

Po tų baisių kankinimų, jom pranešė,

jog jos yra siunčiamos Rusijon. Bet Rusijon jų neišgabeno. Išgabeno tik iš Rygos ir sušaudė.

Rygos kalėjimuose komunistus ir komunistes dabar dar baisiau kankina, negu caro laikais.

IŠ ŠALIES, KUR RAUDONOJI VĒLIAVA PLEVĒSUOJA.

Rusijos darbininkės juda, kruta, organizuojasi, šviečiasi. Jos supranta, jog joms reikės atlikti milžiniškų darbų; jos permato, kokias tragingas dienas gyvena dabar Sovietų Respublika ir deda visas savo pastangas, kad sustiprinus savo šalį, kovojančią su devyngalviu tarptautiniu imperializmu. Darban stojo ne tik darbininkės. Pradeda jau organizuoties ir valstietės ir gospadinės. Beveik visi komunistų laikraščiai įvedė skyrių "moterims darbininkėms". Tenais daugiausia rašo pačios darbininkės. Dideliu entuziazmu, giliu įtikėjimu į teisingumą socialistinio idealo dvelkia nuo tų puslapių.

Pasirūpinkime ir mes susipažinti su jų darbais ir vargais.

Maskvos darbininkių skyrius šaukė ant 11 d. liepos mėn konferenciją Maskvos miesto ir gubernijos darbininkių ir valstiečių. Toj konferencijoj pirmu sykiu susijėjo miesto ir sodžiaus proletarės ir pusiau-proletarės.

Konferencijos dienotvarky buvo seka mi punktai:

- 1) Apie Lenkų frontą.
- 2) Apie darbininkių kovą su ekonomine suirute.
3. Apie sodžiaus moterų veikimą Sovietų valdžios darbuose.

Delei tos konferencijos Maskvos "Pravda" rašė: "Darbininkė turi nurodyti valstietei, kaip reikia darbuoties, idant pagerinus savo gyvenimas. Konferencija paro-

dys valstietei, kad miesto darbininkė yra geriausia moterų valstiečių draugė."

25 d. birželio įvyko moterų konferencija Sokolninių rajone, Maskvoje. Susirinko virš 1,000 delegačių. Čia buvo ir audėjų, ir gelžkeliečių, ir kontoristių ir duonkepėjų ir moterų, dirbančių tramvajuose, ligininėse ir t. t. Atėjo ir tokių darbininkių, kuriuos ligitol apie komunizmą ir užsiminti nenorėjo. Drg. Preobrezenskis kalbėjo apie internacionale padėtį ir apie karą su Lenkija. Po jo kalbėjo visa eilė darbininkių, kvietusių atiduoti visas pajiegas del palaikymo karo fronto. Nuspręsta dirbti kiekvienos subatos popieti — ir dirbti vel tui, kad tuo būdu parėmus karo frontą.

Drg. Plonskaja kalbėjo apie "šeimyną ir komunistinę valstybę." Naujas pasaulis atsivėrė darbininkėms. Jos pamatė, kad jų išganymas socializme (komunizme). Daugelis moterų, pirmą kartą patekusių į taip platų susirinkimą, prašyte-prašė, kad tokie susirinkimai būtų rengiami kuotankiausia.

Maskvos "Pravda" beveik kiekvieną dieną praneša apie panašius susirinkimus.

Į politinį šalies gyvenimą išitraukia tūkstančiai ir tūkstančiai darbininkių, kuriuos prie senosios tvarkos būtų vargusios amžiną vargą be vilties susilaukti giedresnių dienų. Dabar jos sąmoningai pradeda žiūrėti į gyvenimą ir pradeda suprasti, kad jos pačios privalo būti naujo gyvenimo tvėrėjos.

Pabaigoje birželio mėn įvyko rinkimai atstovų į Peterburgo Sovietą.

Peterburgo "Pravda" (2 d. liepos) praneša, jog Peterburgo Sovietan išrinkta 1,579 komunistai, 280 bepartyvių (jie pritaria komunistams), 5 menševikai, 2 anarchistai ir 12 socialistų revoliucionierių.

Gaila, kad nepranešama, kiek išrinkta moterų darbininkių.

Laike rinkimų moterų mitinguose lankydavosi menševikai ir socialistai-revoliucionieriai. Jie mėgino patraukti darbininkes į savo pusę, bet, anot Peterburgo "Pravdos", jokio pasisekimo neturėjo.

Ir Turkestano (Azijoje) moterys nubunda. Turkestane rusų moterų yra ne daug. Vietos gyventojai — sarta ir kirgizai, išpažįstanti mahometonų tikėjimą. Moterys—mahometonės baisiai skriaudžiamos ir slėgiamos. Jos priverstos gyventi haremuose. Turtingieji sarta ir kirgizai laiko haremuose po kelias dešimtis moterų, kurios turi klausyti savo vyro, kaip viešpaties. Išeidamos gatvėn, jos turi pridengti savo veidą vualiu. Tėvai išleidžia už vyrų savo dukteris, visiškai su jų noru nesiskaitydami. 12—13 metų merginos, tuo būdu, stačiai parduodamos nelaisvėn.

Bet, kaip praneša "Taškento Izviestija", Rusijos Revoliucija išbudino ir moterų-mahometonių pasaulį.

Taškente jau įvyko keli lygiai susirinkimai, sušaukti tuo tikslu, kad išbudinus kirgizes ir sartietes. Tarpe sartiečių jau atsirado gabių agitatorių. Vyrų jas muša, kankina visokiais būdais, bet jos varo savo darbą ir gana.

Mokyklose, kursuose ir amatų mokyklose jau mokosi 700 sartiečių. Kursuose, kurie ruošia mokytojas liaudies mokykloms, mokosi 150 sartiečių.

Kova su religiniu fanatizmu Rytų šalyse yra sunki. Niekur moterys, nei Europoj, nei Amerikoje, taip baisiai nebuvo persekiojamos, kaip Azijos kraštuose. Bet Rusijos Revoliucija ir joms nuima grandinius nuo rankų, liuosuoja jų dvasią.

Pasak "Krasnaja Gazeta", Peterburge pradėjo organizuoties gospadinės. Kiek-

vieno namo gospadinės rišasi į kuopeles, kuopelės į rajonus ir taip toliau.

Laike rinkimų į Peterburgo Sovietą gospadinės balsavo už komunistes.

27 d. birželio įvyko 11 susirinkimų, kuriuose dalyvavo 20,000 gospadinių. Išrinko 37 komunistes.

Vienoje einąs lenkų laikraštis "Svit" praneša, kad 1 d. rugpjūčio Maskvoje prasidėjo moterų komunistų tarptautinė konferencija.

Varde centralinio komiteto Komunistų Internacionalo konferenciją sveikino d. Bucharinas. Konferencijoj dalyvauja draugės beveik iš visų šalių.

Dėdelė.

MOTERIS IR KRIKŠČIONIJA.

(Tąsa)

Šeštame šimtmetyje, kažin iš kur išdygo žiniai bei žinės—"raganiai". Nors žmonės tikėjo į raganas seniau, bet tokio laipsnio nebuvo pasiekę, kaip mūsų krikščionys viduramžiuose.

Jeigu žmogus, moteris ar vyras, turėjo įteknės pas kitą žmogų,—jis buvo apšauktas "raganium". Protinga moteris, kuri sugebi išgelbėti savo vyrą arba kūdikį nuo mirties su pagelba žolių,—buvo "ragana". Jeigu moteris buvo gamtos nuskriausta, t. y. negraži ant veido, arba jeigu ji buvo nepaprastai graži, tai buvo apšaukta "ragana". Taipgi, turtinga arba turtingas budavo "raganiai", nes jų visas turtas turėjo priklausyti bažnyčiai. Jeigu mergelės-kudikio gražumas traukė prie savęs kokią vynu prisigėsuria "asabą",—ji buvo "ragana". Vaikai, kurie dažnai sarmatinasi žiurėti kokiam ponui į akis, tuomet budavo skaitomi raganiais, net nuo septynių metų buvo nužiurimi ir šimtais deginami ant laužų, nelyginant malkos. Iš-

pradžią buvo sakoma, kad ant šimto moterų "raganų" buvo vienas vyras, vėliau ant tukstančio—vienas, o dar vėliau—ant šimto tukstančių moterų "raganų", tik vienas vyras.. Tokiu budu moteris daugiausia nukentėjo. Už bile kokį žinojimą žmonės budavo nužiujami. Moteris budavo valkiojamos už plaukų po miestą be jokio aprėdalo. Sudeginta jų ant laužų tukstančiai. Viešpataujant Francis I, daugiau kaip šimtas tukstančių liko sudeginta, tik vienoj Prancuzijoje. Teisėjas Remy iš Nancy, sudegindavo jų po kelis šimtus į metus. 1595 metais šešiolika nuteistų moterų nušizudė pačios, kad nepapulus į to budelio rankas. Toulouse buvo sudeginta 400 moterų į vieną valandą.

Visuose vakarinės Europos miestuose žmonės daugiau nieko ir nematė, kaip tik degančius laužus. Ispanijoje, Madride, kuomet darbininkai tiesė naują kelią, bekasdami atrado daugybę žmonių kaulų. Tuoj pašaukė tyrinėtojus, jie apsidžiaugė, manydami, kad tie kaulai yra priešistoriškų laikų ir jie galės ką nors išmokti iš jų. Kuomet pradėjo plačiau ir giliau kasti, pasirodė, kad čia didelė krūva kaulų, sienkianti net 150 pėdų storumo. Rasta šmotai mėsos, plaukų, sudraskytų drapanų ir tas visas dvokė degėsiomis ir supuvumi. Žmonės tuomi labai užsižingeidavo ir pareikalavo peržiūrėti Ispanijos valdžios viduramžių archyvus, teismų rekordus. Ir atrado, kad čia būta "raganų" deginimo vieta! Tokių vietų buvo pilna visa krikščioniškoji Europa. Žmogaus gyvastis nieko nelėšavo; nekalti kūdikiai, vyrai ir moteris degė, kaip sąslavų krūvos. Negali būti mažiausios abejonės, kad krikščioniškoj Europoj yra susidėjęs storas žemės sluogsnis iš žmonių kūnų. Deginimas "raganų" tai buvo svarbiausios katalikų šventės. Šimtai ir tūkstančiai žmonių prisirinkdavo į vietą, kur turės būti deginami "raganiai" ar "raga-

nos". Su didžiausiu nervų įtempimu klausydavo jie, ką atsako kunigui deganti ant laužo klausinėjami raganiai ir raganos. Motinos buvo atskiriamos nuo kūdikių, pačios nuo vyrų. Tikrai tai buvo peklos verksmas ir dantų griežimas, už kuriuos kalti tik vieni "artimo meilės" skelbėjai—dvasiškija. Neščios moteris nebuvo liuosos nuo deginimo. Yra buvę daugybės tokių atsitikimų, kad moteris-motina degdama ant laužo arba torturuojama gimdė kūdikį, kovodama su dviguba mirčia. Reikia įsi-vaizdinti, kas dėjosi tuomet jos sieloj. Jausdamosi suvis nekalta, mirė šaukdamosi į dievą pagelbos, kurios nesuteikė jai to dievo tarnai, nužudęs pasiliuosavusį iš motinos yščiaus kūdikį, kunigas gērėjosi, kad vienu eretiku bus mažiau. Dar 16-tame šimtmeetyje viena škotė moteris buvo deginama kaipo ragana. Pamačius savo sūnų stovintį prieš save, ji meldė jo, kad paduotų jai lašą vandens, nes ji ēsanti taip labai ištroškusi; sunus papurtė galvą kaipo ženklą atsisakymo; ji pradėjo nežmonišku balsu rėkti ir melsti, kalbėdama kaip jis jai yra brangus ir kad jis patarnautų jai paskutinį kartą paduodamas jai lašą vandens. Sunus atsakė: "Juo tu sausesnė būsi, tuom greičiau sudegsi".

Nėra žodžių jokioj kalboj, kuriais galima būtų išreikšti pasibjaurėjimą tam melagingam mokslui. Tik štai ką galima pasakyti: 3,000 metų prieš Kristų, t. y., pagoniškame pasaulyje, jeigu sūnus atsisakė paduoti vandens nuteistam tėvui, jis buvo skaudžiai baudžiamas, bet jeigu jis atsisakė patarnauti savo gimdytojai — būdavo nušluotas nuo žemės kamuolio. 16-tame šimtmeetyje, didžiausiame artimo meilės įsisiūbavime, sūnus atsisako paduoti vandens mirštančiai motinai. Motinos, auklėjančios sūnus bei dukteris, pamastykite, kiek jūs buvote gerbiamos kaipo gimdytojos, žmonijos auklėtojos; ant kiek buvo at-

jauciama jūsų skaudėjimai gimdymo ir pėnėjimo savo krūtimis kūdikio?

Aštuntame šimtetyje, per pasidarbavimą dievo tarno Chorlemagne buvo įvestas visuotinas torturavimas. Čia tai mūsų "šventi tėvai" toli pralenkė žmogėdžius barbarus. Įsitaisę įvairiausių kankinimui įrankių, jie neteko nei sąžinės, nei gėdos. Visa vakarų Europa buvo paskendusiu kraujuose ir dejavimuose. Buvo parašyta knyga tūlo inkvizitoriaus Sprengerio, kurioje buvo nurodyta, kaip pažinti raganas. Daugiau kaip pusė tos knygpalaikės buvo pašvęsta niekinimui moterų ir kaip ji velniui greit parsiduoda. Buvo susitvėrusios gaunos vyrų, vadinamos: "Keliaujanti raganų inkvizitoriai". Sprengeris buvo jų vadas. Jie keliavo skersai ir išilgai krikščionių užmtas vietas, gaudydami "raganas". Kur tik jie įkeldavo savo koją, ten žmonės drėbėdavo iš baimės. Moterys daugiausia buvo nužiūrimos, tad, užgirde, kad tie kraugeriai į jų miestą ar kaimą atkeliavo — žudydavosi, isterikėm virsdavo pamačiusios, kad reikės mirti žiauria mirčia ir atsiskirti nuo savo kūdikių. Jie taip buvo nelaukiami niekur, kaip kokie draskanti žvėrys. Neščios moterys ir čia nebuvo liuosos nuo to bjauraus kankinimo; jos buvo tampomos ant visokių geležių; kabinamos už plaukų. Buvo įtaisyti įrankiai, kuriuos uždėdavo ant moteries krūčių ir tąsydavo tol, kol moteris apalpdavo iš skausmo, tuomet duodavo atsigauti, kad vėl kankinus. Senos moterys, kurios išauklėjo kūdikius, praleidusios savo jaunystės dienas sunkiuose darbuose ir kuomet į vietą gražaus veido pasidarė raukšlėtas, o ant galvos žibėjo sidabriniai siūlai, reiškianti senatvę, buvo apšauktos raganomis. Jos buvo aukomis, kabančiomis ant sienos, su geležų prigrūsta burna per valandų-valandas, kol užsiganėdindavo jos kentėjimais tie pilvūzai, arba kol išleido paskutinį kvapą iš savo nuvar-

gintos krūtinės. Jeigu visaip kankinama moteris nesakydavo, kad ji yra ragana, tai kunigėliai atvesdavo jos jaunučius kūdikius ir pradėdavo juos kankinti motinai matant. Motina, negalėdama tvėrtis iš gailėsčio tuomet sakydavo, kad ji esanti su velniu.

Pažiūrėkime, už ką taip vadinamos raganos buvo žudomos žiauriausiais būdais. Kiekvienas protingas žmogus buvo raganus, o kadangi krikščionys buvo ir yra dideli priešai mokslo, tai jie apšvietą mylintį žmogų vadindavo esantį su velniu. Moteris nuo senų laikų buvo gydytoja savo kūdikių; ji mokėjo išgydyti žaizdas su pagelba žolių. Taip ir viduramžiuose kitokių gydytojų ir nebuvo, kaip tik moteris, ir jeigu jai pasisekdavo pagelbėti savo kūdikius ar save pačią, ji būdavo apšaukta ragana ir būdavo nužudyta.

Lietuvoje ir po šiai dienai dalis pavergtųjų kitokio gydytojo nežino, apart moteries. Išradimas vaistų apmarinimui arba užmigdymui žmogaus, tai nėra naujas dalykas, bet senas panaujintas. Tas buvo žinoma moterims tūkstantis metų atgal. Moteris kentėdama gimdymo skausmus, jieškojo būdų, kaip sau palengvinti; ji atrado tokias žoles, kurių išgėrus, žmogus įkrinta į sunkų miegą. Šiandieniniai gydytojai didžiuojasi savo išradimais visai neatsižvelgdami į tai, kad moterys, kurios skynė tai žiniai kelią, žuvo žeminančia žmogų mirčia.

Kas nežino Baltramiejaus nakties, kurioje žuvo 30 tūkstančių moterų, vyrų ir kūdikių, tai vis pasekmė krikščioniškojo mokslo. Mat, liuteronai pirmutiniai davė moterims giedoti bažnyčiose ir todėl juos katalikai pšovė, kaip gyvuolius.

Taip vadinamoji "pirmoji naktis" buvo šventu bažnyčios įstatymu. Aštuntame šimtetyje įėjo į galę kunigų bepatystės įstatymas. Jie jokiū būdu negalėjo kariau-

ti su gamtos įstatymu ir tuomet, jeigu jie norėdavo turėti suguloves, tai turėjo mokėti tam tikrą duoklę į bažnyčios išdą. Kitiems tas nusibosdavo, tai jie reikalavo, kad naujai ištekėjusi mergina turi pasilikti su "dvasišku tėvu 3 dienas ir 3 naktis, o vėliau vieną naktį. Kadangi valdžia buvo jų rankose kaip svietiškoji, taip ir dvasiškoji, tad jokių tiesų niekas nerasdavo. Jeigu vyras tam pasipriešindavo, tuoj būdavo nugalbintas. Del to niekšiško įstatymo yra buvę sukilimų, kol pagaliau jis visai išnyko. Bažnyčios prisakymai, tai buvo valdžios įstatymai. Moterį niekas niekur negynė; visi į ją žiūrėjo kaip į nedorėlę, niekšę ir darė su ja, ką norėjo. Viduramžiuose. tai būdavo paprastas dalykas, kad kokia "šventa asaba" ateidavo vidurnaktyje pas savo vergą ir reikalaudavo jo dukters arba moteries. Kada valdonai ir kunigija nebuvo užimti peštynėmis tarpe savęs, tai vergai būdavo jų sportu. Vargšė gi moteris turėjo linksminti savo kūnu kunigus-valdonus ir savo vyrą-vergą. Akys kaista iš gėdos, šaltis kūną suktrato, skaitant apie tuos laikus, kuomet mergaitės tebebudamos kudykais, buvo pasilinksminimu suaugusių nupuolusių, šventais save vadinančių iš tvirkėlių. Moteris negalėjo protauti; jos dvasia ir kunas buvo kontroliuojami, pradedant jos vyru vergu ir baigiant jos pačios sunais. Netik kad ji buvo pilnoj priklausomybėj nuo savo vyro, kunigo, žemvaldžio, bet ir sunus laikė ją šuns vietoj.

Nemanykite, kad augščiau suminėti pasibjaurėtini darbai yra paimti iš barbarizmo laikų. Ne. Tai yra darbai civilizuoto pasaulio; darbai artimo meilės skelbėjų. Jeigu mūsų kunigėliai netikėtų tikrenybei augščiau minėtų faktų, tad turėdami užtekčiai pinigų ir laiko, gali nuvažiuoti į Ispaniją, Angliją, Franciją ir kitas krikščioniškas šalis ir pažiūrėti į viduramžių teisimų rekordus, tai jie rastų šimtą kartų dau-

giau teisybės apie savo viešpatavimo laikus, negu šiame menkame rašinėly. Lai nuvažiuoja į Europos muzejus (Nėra reikalo važiuot į Europą. Amerikos muzejuose yra pakankamai tų įrankių, atvaizdinančių tų laikų dvasiškijos žvėriškus jausmus. — Red.) pamatyti visus inkvizicijos įrankius, su kuriais žudė protingiausius tų laikų moteris ir vyrus.

Turbūt dar negimė ir negims tokis raštininkas, kuris galėtų aprašyti krikščionijos viešpatavimo laikus; turbūt nebuvo ir nebus tokio piešėjo, kuris galėtų nupiešti tikrą vaizdą tų barbarų, kuris galėtų apsaityti darbus mūsų "šventų tėvų".

Besitęsiant šitokiai tvarkai per kelis šimtus metų į žmonių mintis taip išiskverbė tie visi papročiai, kad mūsų 20-jo šimtmečio civilizacija nepajėgia to viso atskratyti. Visa šių dienų tvarka taip ir dvokia viduramžiais. Ta "demokratija", ta melaginga lygybė, taip ir atsiduoda inkvizicijos laikais. Pažiūrėkime tik į šį vieną iš daugelio pavidų: Kokis skirtumas tarpe šių dienų ir praėjusių. Pirma jaunos mergaitės buvo pasilinksminimui "šventu" ištvirkėlių, o dabar jų yra pilni prostitučių namai taipgi laikomi visokiems nupuolėliam. Vienos iš jų yra priverstos aplinkybių, antros pavogtos 12 ir mažiau metų amžiaus, o trečios pasekmė netikusio auklėjimo. Pirmiau moteris prigulėdama žemvaldžiui, reiškia tokiom aplinkybėm, turėdavo atsiduoti jam, o dabar Amerikos hotelių užlaidytojai plenuoja, kaip parvežti į šią šalį 15 milijonų moterų, kurių vyrai žuvo pasaulinėj skerdynėj. Jie žino, kad tos moterys suvargusios su kudikiais, vien tik del meilės pastarųjų atsiduos viskam; dirbs pusdykiai, pardavinės savo kūną del palaikymo gyvasties savo mažutėlių. Jokio skirtumo nėra; skirtumas tik formoje, pamatas tas pats. Regis, kad moterim daug smarkiau reikėtų imtis darbo, nes jos buvo ir tebėra

daugiau skriaudžiamos. Reikėtų jom daugiau skaityti, mokintis, kad nestovėti žemiau už vyrus, supratime savo reikalų. Moteris, kuri gimdo, auklėja ir ne tenka savo kūdikių, turėtų daug daugiau suprasti nieksiškumą dabartinės tvarkos. Moterys, pasistatykit sau šiuos klausimus ir pagalvokit: Kas kaltas yra už kelesdešimtis milijonų gyvasčių žuvusių pasaulinėje skerdynėje? Kas kaltas už gimstančius nesveikus karės kūdikius, kurie buvo pasėti, pusiaužvėrių; užmušytės entuziazmo apimtų mūsų sūnų bei dukterų? Kas kaltas už ašaras motinų, pačių, mylimųjų? Ar ne krikščioniškas mokslas, auklėjantis darbininkuose vergiškumo jausmus?

Laikas mums, žmonijos auklėtojoms, susiprasti ir nesiduoti apvilti savęs. Rusijos susipratę moteris ir vyrai darbininkai numetė tas siurbėles, kurios per amžius mito jų krauju ir ašaroms. Mums tik reikia sekti juos; jie mums mina taką į tvarką, kurioje nebus reikalingos kazarmės prigrustos mūsų sūnais, ar vyrais dėl pašaro kanuolem, nebus namų, kuriuose gyvos pūtų mūsų dukteris, dirbdamos sau kąsni duonos nenaudingai ir žmoniją žeminančiu darbu. Žmogaus gyvastis bus branginama ir todėl moteris-motina užims tinkamą jai vietą ateinančiojo tvarkoj.

Los Angelietė.

Kodel Moterys Turi Organizuotis.

Šiandieninėje S. V. kapitalizmo sistemoje, mes randame apie 13,000,000 (trylika milijonų) moterų, kurios dirba dirbtuvėse kaip alginės vergės. Daugybė moterų yra išplėšiamos iš namų ir pastatomos prie dirbtuvės darbų, vien tik dėl to, kad vyras negali uždirbti reikalingą sumą pinigų dėl užlaikymo savo šeimos. Kapitalizmo go-

dumas suardo šeimyną ir moteris turi pasilikti alginėje vergėje, taip kaip ir vyras. Nėgana to, kad moteris ir vyras turi vergauti, bet didžiausi kapitalo nasrai rija net ir mūsų mažus vaikučius, pavergdami juos, dirbtuvėse, kasyklose ir kitur, kada jie turėtų būti mokslainėję ir lavintis dėl geresnės žmonijai ateities.

Tas yra niekas daugiau kaip ardyimas darbininkų šeimynų. Moteris paprastai nėra už tektinai apmokamos, kad galėtų žmoniškiau gyvenimą daryti. Per dieną dirbti dirbtuvėje, parėjus namo ji turi apžiūrėti savo šeimyną ir taip dirbdama lieka bespėkė, suvargusi ir didžiausio skurdo prispausta turi be laiko apleisti šį pasaulį.

Tūkstančiai dirbtuvių yra šiandien, kuriose moterims apmokama labai mažai, taip kad jokių būdu negalima žmoniškai pragyventi.

Ir moteris negalės sulaukti geresnio gyvenimo ir šviesesnės ateities, jeigu jos nesistengs suprasti darbininkų klasės reikalus.

Moterų susipratimas tik gali būti to visko atitaisimu. Kada moterys darbininkės prisidės savo spėkomis prie vyrų darbininkų, bendrai kovodamos už tą, kas joms priklauso, tada tiktai jos galės lengviau atsikvėpti ir pasidžiaugti savo darbo vaisiais bei savo šeimyna. Nei vienas politikierius, nei vienas buržuazijos valdžios asmuo nesirūpina darbininkų moterų likimu bei jų reikalais, jeigu moterys pačios tuomi ne pasirūpins. Atsiekti žmoniškesnį gyvenimą, iškovoti sau priklausamas tiesas, darbininkai ir darbininkės, gali tiktai per darbininkiškas organizacijas. Mes privalome skaityti darbininkišką literatūrą ir skleisti ją tarpe tamsiųjų minių. Skaityti literatūrą, kuri rodo kelią pasiliuosavimui iš alginės vergijos ir rengties prie to, ką mes privalom atlikt savo pačių įiegom, tada kapitalizmo retežiai turės trukti. Nežiurint

kaip darbas nebūtų sunkus, mes turime nenuleisti rankų, bet dirbti be perstojo. Mes turime atlikti priklausantią dalį darbo šiandien, tada rytoj bus geresnis ir šviesesnis. Todel, visos darbininkės, stokite į L.M.P.S. organizaciją, delei savo klasės gerovės. Imkites už darbo, kuris jums priklauso ir turi būti atliktas per jus. Kada bus pas mus susipratimas, tada bus vienybė ir galybė.

Tamas Milwaukietis.

Karė ir Pasaulio Nuostoliai.

Mes žinome aiškiai skaitlynę žuvusių kareivių, jaunų, sveikų ir stiprių vyrų pasaulio karėje; mes taip-gi žinome aprokuotą skaitlynę sužeistų. Expertai apskaitliavo ir materialius nuostolius, kuriuos prarajo pasaulio pragaištinga karė. Reikėtų butinai aprokuoti nors paviršutiniai kiek milionų vyrų, moterų ir mažų kūdikių mirė iš bado Vokietijoje, Austrų-Vengrijoje ir Rusijoje iš priežasties tironiškos talkininkų už krautos blokados. Bet nėra ir ne galima būtų surasti visame pasaulyje tokių statistikų, kurie galėtų bei apsiimtų išmieruoti išlietų ašarų upelius. Aprokuoti visą žmonijos širdies skausmą; sutrumpintas gyvastis, nerviškas ligas ir abelnai viso civilizuoto pasaulio nuostolius bei kančias iš priežasties karės nuo 1914 iki 1919. Gal kam išrodė ar išrodo, kad pereitoji pragarinė karė, buvo už laisvę, nes buvo sakoma būk kariaujama už "pasiliuosavimą ir įsteigimą laisvės visame pasaulyje". Nei vienas protaujantis ir sveiko proto žmogus, netikėjo ir netikės tam išpustam imperialistų ir kapitalistų burbului.

Kada Rusijos susipratęs proletariatas perbloškė carizmą ir sutraukė geležinius rėžius, kuriais jie buvo apkalti per metų metus. Kada Rusijos proletariatas be jokio mikčiojimo pasakė: "Dabar kovojame

už laisvę, už pasiliuosavimą viso pasaulio darbininkų iš po imperialistiškos ir kapitalistiškos vergijos ir įsteigimą visame pasaulyje proletariato diktatūros". Tai kapitalistų ir imperialistų lygai buvo tas didžiausias smugis, tai buvo didžiausias kaulas jų gerklėje, kurio dar ir šiandien negali jie išspjauti ir ne išspjaus.

Jeigu jie prisilaikytų nors mažą dalelę moraliskumo ir negrįžtų į barbariškus inkvizicijos laikus, tai vien tik delei šitos priežasties, padarytų taiką visame pasaulyje, o ne siundytų vienas tautas ir tautes prieš kitas, bet aprupintų jas drabužiais ir maistu. Jie nesirupina tuomi, kad tukstančiai miršta nuo alkio ir šalčio. Žiemos laiku buvo žinių iš Revelio, kad tukstančiai žmonių sušalę iki mirties naujų metų dienoje.

Tame pačiame pranešime sako, kad at-rasta 300 talkininkų kareivių sušalusiu Taipgi Amerikos Raudonojo Kryžiaus darbininkai tvirtina, kad daugybė mažų nekal-tų kūdikių sušalę prie motinų krutinių Europoje žiemos laiku.

Kuomet tukstančiai kūdikių nuo šalčio ir bado miršta ant savo motinos rankų prie jos krutinės, tai yra baisus tų motinų ir kūdikių padėjimas. Galima persistatyti kas darosi su tomis motinomis. Jų širdis plyšta iš gailėsčio ir jos sykiu žūsta su savo numylėtais kūdikiais. Mes gyvename dabartės juodesniame barbarų ir inkvizicijos laikotarpyje, negu kada nors buvo pirmiau.

Janiškietis.

Ponia M. Curie, radiumo išradėja, iš-rado naujus būdus radiumo naudojimui Paryžiuje.

Francijos valdžia paskyrė ją viršinin-ke savo instituto, neseniai po jos priežiūra suorganizuoto.

Anglijoj moterys jau renkamos, kaipo prisaiķintos teisėjos (Grand Jury).

APŽVALGA

PASAULIO MOTERŲ SUVAŽIAVIMAS

Christianijoje, Norvegijos sostinėje, rugs. 8, prasidėjo tarptautinis moterų suvažiavimas, kuris tęsis iki rugs. 16. Delegačių suvažiavo 350 iš įvairių pasaulio šalių. Didžiama Amerikos ir Anglijos. Nedalyvauja tiktai Vokietijos moterys, kadangi Vokietija nėra priimta į Tautų Lygą, užtai Vokietijos moterys susilaikė nuo dalyvavimo. Tas suvažiavimas, mat, yra tai Tautų Lygos pamėgdžiojimas.

Kadangi kapitalistai neįsileido į Tautų Lygos komitetą moterų atstovių, tai jos veikia atskirai.

Na, ir, žinoma, tame suvažiavime svarstoma gana puikus sumanymai, gaila tikrai, kad tie sumanymai arba tų sumanymų nutarimai liks vien ant popieros.

Paduota sumanymas pietinėse Afrikos, Anglijos ir Norvegijos delegačių, kad valdžios turi rūpintis neturtingomis motinomis. Kad jom būtų išmokama tam tikra suma pinigų sulyg kūdikių skaičiaus iš valdžios išdo.

Amerikos delegatės padavė rezoliuciją, reikalaujančią, kad visi taip vadinami nelegaliai (be šliūbo gimę kūdikiai) turėtų teisę naudoti savo tėvo pavardę ir turėtų teisę prie abiejų tėvų turto, taip kaip ir šliūbiniai kūdikiai.

Norvegijoje tokis įstatymas įvestas apie du metai atgal.

Tos poniutės padarė ir daugiau panašių sumanymų, kad pasirodžius, kokios jos geros, kaip rūpinasi darbininkų moterų padėjimu. Bet tie sumanymai, tai muilo burbulai. Tai trupiniai nuo turčių stalo, delei suraminimo, apmulkinimo skurdžių, kad jie tylėtų ir kantriai neštų savo jungą.

Vietinėse sufragistėse čia taipgi daro neblogus sumanymus tais pačiais tikslais.

New Yorko miesto Moterų Balsuotojų Lyga išsiuntinėjo kongreso ir legislatūros kandidatams užklaimus, kaip jie stovi sekančiais klausimais: už ar prieš darymą ir pardavinėjimą alaus ir vyno, atšaukimą "špionažo" įstatymo, įvedimo abelno militario mokymo mokyklose, perleidimo federalio įstatymo prieš linčiovimus ir įstatymo, sulyg kurio moteris būtų skaitoma piliete, nežiūrint, ar ji išteka už piliečio ar ne, ir kad moterys nepilietės, nors ir už piliečio ištekėjusios, turėtų gauti pilietystės popieras, arba geriau sakant, kad moteris, pilietystės klausime nebūtų priklausanti nuo vyro.

Kandidatai ant gubernatoriaus ir jo pagalbininko buvo užklausti, ar jie yra už ar prieš priedą prie valstijos konstitucijos, reikalaujančio, kad visi balsuotojai turi mokėti skaityti ir rašyti angliškai. Įstatymo, sulyg kuriuo būtų įsteigtos gimdančioms moterims ir kūdikiams klinikos valstijos lėšomis; paskyrimo komisijos, kuri spręstų apie algų minimum (mažiausia). Aštuonių valandų darbo dieną moterims dirbtuvėse ir krautuvėse. Panaikinimą dirbtuvių, žmonių apgyventuose namuose, sugražinimą susirinkimų ir žodžio laisvės. Įstatymą, draudžiantį prašalinti žmonių išrinktus atstovus į legislatūrą ar kitas įstaigas delei jų ryšių su kokia nors partija, ir daug kitų tam panašių klausimų buvo pastatyta kandidatams į įvairias valdžios įstaigas.

Tie moterų balsuotojų lygos klausimai yra, žinoma, kaip ant buržujų moterų gana radikalai, bet didžiama jų klausimais ir pasiliks, nes kapitalistiški kandidatai, kurie bus išrinkti nepaisys tų klausimų nei

moterų noro juos įkūnyt. Jie, žinoma, darys taip, kaip jų klesai—kapitalistams geriau, nežiūrint, kad tūli jų gali prižadėt stovėti už tuos įstatymus. Prieš rinkimus kandidatai prižada viską, ko tiktai balsuotojai nuo jų reikalauja, bet kada jie lieka išrinktais, tada jie parodo savo tikrąjį veidą.

Wilsonas irgi gyrėsi prieš savo rinkimus, kad jis išgelbėsias šią šalį nuo karės, bet nespėjo išrinkti ji, kaip milijonai jaunimo liko pasiūsta į Franciją ant išskerdimo.

SUFRAGISTĖS LAIMĖJO.

Connecticut valstijos abu butai balsavo už priedą prie S. V. konstitucijos, suteikiantį visų S. Valstijų moterims (pilietėm) balsavimo teisę.

Tennessee valstija buvo 36-ta valstija, kuri užtvirtino tą įstatymą kiek laiko atgal, bet moterų teisių priešininkai buvo sulaukę abiejų butų balsavimo pasekmes teismo nuosprendžiui, argumentuodami, kad Tennessee valstija neturėjusi teisę užtvirtinti tą įstatymą, tokiu būdu tas dalykas nebuvo dar galutinai išrištu.

Dabar, kada Connecticut valstija užtvirtino tą priedą, tai nežiūrint, kaip užsibaigs Tennessee valstijos kivirčiai tuo klausimu, moterys galės balsuoti, nes vis tiek jau turi pakankamą valstijų skaičių (36-šias).

Taigi, sufragisčių kova galutinai laimeta. Amerikos S. V. moterys visgi pripažintos normaliais žmonėmis, nes iki šiol jos buvo priskaitomos prie kūdikių, kriminalistų ir bepročių, kurie taipgi negali balsuoti šioj šalyj.

Suvienytų Valstijų moteris, reiškia, pakilo augščiau kūdikio, kriminalisto ir bepročio. O kiek tai laiko, energijos, darbo ir pinigų išekvota, kol moterims pasisekė iškovoti tokį menkniekį, kaip balsavimo teisės. Kol jos pajiegė prirodyti, kad jos irgi

yra žmonėmis, turi protą ir gali balsuoti. Kad jos augščiau stovi už kūdikių, kriminalistų ir bepročių. Kova laimėta. Dabar sufragistės šaukia suvažiavimą, kuris nutars, ką sufragisčių organizacija veiks toliau. Mat, jos atsiekė tikslą ir nebeturi daugiau ką veikti, kaip tik balsuoti, tai jos dabar tars, ar jos pasiliks kaip atskira moterų partija, ar susilies su esančiomis politiškomis partijomis. Daugelis jų mano, kad moterims nereikia atskiros partijos, kad jos gali veikt esančiose partijose. Veikiausia, taip ir bus, kad moterys susilies su esančiomis partijomis, o savo atskirą organizaciją likviduos. Moterų, taip kaip ir vyrų, yra įvairių pažiūrų, todėl vienoj partijoj jos negalės sutilpti. Vienos eis su republikonais, kitos—su demokratais, o dar kitos—su socialistais. Bus ir tokių, kurios eis su komunistais, nors balsavimuose pastarosios, žinoma, nedalyvaus kol kas. Tūlos sufragistės mano, kad jų organizacija turi dar kol kas pasilikti ir kovot už įvairias reformas bei lavint moteris balsavimo įstatymuose.

MOTERYS PRADEDA UŽIMT SVARBIAS ĮSTAIGAS.

Paskutiniuoju laiku moterys viena po kitai, pradėjo užimti net ganą svarbias įstaigas.

Kiek laiko atgal Palmeriui, tam garsiajam kramolos malšintojui, buvo duota pagelbininkė moteris, kaipo S. V. generališko prokuroro pagelbininkė, dabar jau kitą pagelbininkę Palmeris gavo p-lę Ethel Donohue iš Hartford, Conn. Taigi Palmeris turi dvi gražias pagelbininkes.

P-lė T. Boardman, Raudonojo Kryžiaus vyriausia perdėtinė prezidento Wilsono paskirta District of Columbia komisisionierium. Tai yra augščiausia įstaiga S. V., kokią moteris užima.

IŠVEŽĖ RUSIJOS VAIKUČIUS.

Rugs. 5., nedėlios ryte, išplaukė japonų laivas, Yamel Moru, su jaunais raudonosios Rusijos piliečiais.

Jie išbuvo New Yorke apie porą savaitę ir per tą laiką nemažai strioko ir vargo pridarė savo neva globėjam.

Mat, Amerikos Raud. Kryžius, beglobdamas tuos kudikius, nori pripumpuoti jiems tuščio amerikoniško patriotizmo, o Rusijos jaunučiai piliečiai nepasiduoda. Jie su pasibjaurėjimu tą patriotizmą spjauja lauk. Nežiurint, kad Raudonosai Kryžius mokino juos anglų kalbos, bet jie išmokę tą kalbą nevartoja jos.

Jie nuduoda nemoką angliškai ir kalbasi rusiškai. Kada niekas negirdi, tai jie kai kada kalbasi angliškai, bet kaip tik jų bosai ateina vėl rusiškai.

Tų vaikučių prižiūrėtojai, sako, kad tai bolševikai taip jiems liepę daryti propagandos tikslais.

Mat, kada amerikoniai negali su jais susikalbėti, tai jiems labai sunku pumpuoti savo patriotizmą, nes jie nuduoda nesuprantą, turi nusamdę vertėją, o tas jau ne taip paranku.

Nors Raud. Kryžius vežiojo tuos kudikius po New Yorką, rodė miesto ypatingas vietas ir rengė jiems įvairius pasismaginius, bet jie tų jų malonių nepaisė, nes apie 170 tų vaikučių buvo pabėgę iš tų savo globėjų ant laisvės, bet vėliau policija veik visus sugaudė ir sugražino Raud. Kryžiui.

Amerikos patriotai davė tiems vaikučiam Vilsono ir Vilsonienės paveikslus, manė didelę malonę padarę, duodami paveikslą to žmogaus, kuris prisidėjo prie žudimo tų pačių kudikių tėvų ar giminių ir delei kurio tai malonės ir jie turi po visą pasaulį atskirti nuo savo tėvų ir giminių.

Nestebėtina, kad tie kudikiai su panieka ir pasibjaurėjimu žiūrėjo į tuos paveikslus.

New York "Globe" sako, kad prez. Vilsonas, tai prasikaltęs prieš tuos kudikius, bet ką jiems padarė, girdi, Vilsonienė, kodėl jie ir jos neapkenčia? Klausia jis.

Vaikučiai pakėlė didžiausį protestą, kada sužinojo, kad juos žadama vežti į Franciją. Jie griežtai reikalavo, kad vežtų juos kuogreičiausia ir stačiai į Petrogradą. Kada jų protestai negelbėjo, tai jie bandė pabėgti ir patį dasigauti į Petrogradą.

Reporteriai klausinėjo, kaip jiems patinka New Yorkas, tai vienu balsu jie atsakė, kad New Yorkas geras pažiūrėti ir pinigų išleisti, bet gyventi tai tik Petrogradas esąs geras.

Ponia David Dilyfay, 305 E. Main St., Fall River, Mass., atvažiavo į New Yorką pasimatyt su savo sesers vaiku, Eugene Lubinsky. Ji siulė jam pinigų, gerą gyvenimą ir viską, ko tik jo maža širdelė norėtų, kad tik jis pasiliktų su ja čia gyventi, bet vaikas metė kepurę į augštą, sakydamas: "Nesuk man galvos, aš čia nepasiliksiu, duok man Petrogradą". Ir jis išvažiavo, atsisakydamas nuo visų žadėtų malonių. Išvažiavo į savo mylimą darbininkišką šalį.

Pasirodo, kad tie kudikiai labai prisirišę prie Rusijos ir savo tėvų. Kada vedė juos ant laivo, tai neapsakomas buvo jų džiaugsmas. Tokį triukšmą kėlė iš džiaugsmo, kad važiuoja namo, kad kelis blokus buvo galima girdėt.

Du iš tų nelaimingų karės aukų liko čia ant visados.

Viena mergaitė, kaip tik atvažiavo čia į New Yorką, mirė neva nuo nuodingo vabalo įkandimo. O vaiką, Povilą Nikolaeff, nušovė kareivis, neva šaudyt mokindamas tą vaiką. Jis buvo 14 metų amžiaus.

Veikiausia nušovė jį bebandant jam pabėgti, o ne netyčia, kaip Raud. Kryžius raportavo.

Bronx parko žvėrinčiui rusai darbininkai tarpe kitų dovanų davė tiems vai-

kučiam raudonus vėlukus ir revoliucinės literatūros, ką pastebėjusios R. Kryžiaus "norsės" kuogreičiausia sukimšo tuos kudikius į vežimus ir išvežė labai nusigandusios bolševikų.

Viena "norsė" pamačiusi, kad maža mergaitė turi raudoną vėluką, griebė jį iš mergaitės rankos, tai mažas vaikas šale stovėjęs spjovė tai "norsei" į akis. Tas parodo, kaip tie kudikiai brangina savo raudoną vėliavą.

Nežiurint visų kudikių ir šiaip rusų ir kitataučių darbininkų protestų, kad tuos kudikius vežtų stačiai į Rusiją, Raud. Kryžius visgi išvežė juos į Franciją, didžiausią tų kudikių kankintoją.

Tik vieno iš tų kudikių tėvai randasi Paryžiuje, bet visgi juos ten nugabeno. Ža-

da iš ten vežti į Rusiją, bet klausimas ar vežs juos ar ne. Galimas daiktas, kad paliks juos Francijoje ir bandys juos perdirbti ant savo kurpalio, nors iki šiol jiems tas nepavyko.

STEBUKLAI.

Kokiu tai stebuklingu budu visu jūros pakraščiu New Jersey valstijos pusėj vanduo išmetė tukstančius dėžių, pridėtų didelių, puikių cibulių (svogonų). Tie cibuliai dabar guli smiltynuose ir puva. Kas juos sumetė į jurą, tai yra sekretas, kurio nei ponas Palmeris nežino.

Mat ši metų cibuliai puikiai užderėjo, tai biznieriai sumetė tam tikrą dalį į vandenį, kad kainos nenuplūtų, o pinigus jie atsiims iš likusių.

MIEGO LIGA.

(Chicagos gatvių vaizdas iš 1919 m.)

Turbūt jau gyvenimo aplinkybės lėmė man ant visados pasilikti Chicagoje, kur gyvenimo bangos mane čia atnešė keletą metų atgal. Na ir jokiū būdu iš čia negalėjau pasitraukti toliau į svietą. Sukuosi ir sukuosi, lyg užburtam rate.

Iškart man buvo nejauku šiame mieste. Veik pačiame viduryje miesto milžiniška gyvulių skerdykla, kur gamina mėsą netik Suvienytų Valstijų gyventojams, bet net ir pusei pasaulio. Iš skerdyklų taip kaip iš peklos veržiasi nepakenčiamas dvokimas. O kad miestas stovi viduryje šalies, kuris kaipo kokis rubežius skiria vakarus nuo rytų, užtai pilnas didžiulių gelžkelių ir stočių. Traukiniai kas mielą minučiukę bėga tai į rytus, tai į vakarus, palikdami mieste karčius dūmus ir troškius garus. Prie gelžkelių ir skerdyklų pristatyta visokių namelių be jokios dailės ir tvarkos. Vieni toki mažyčiai žemukai, kad langai sulinde į žemę, kiti pusėtinai augštoki.: visi jie su-

rūkę, nes kasdien pilna garų, dūmų ir smarvės iš skerdyklų. Ten juose pilna prikimšta vargo pelių-darbininkų. Jų vaikučiai basi, nuplyšę, vos gyvybę palaikanti braido purvuose. Mat, gatvės taip-pat purvinos, prie jų ir vaikučiai prisitaikę. Iškart tas nešė mano sielai neapsakomą liūdnumą, neramumą ir norėjosi bėgti iš čionai, bet gyvenimo likimas mane taip pririšo čionai, kad nei svajoti nebuvo galima apie kitokį gyvenimą. Pamažu pripratau prie to troškaus oro, surūkusių namelių, ir dvokimas pasidarė pakenčiamu. Bet kartais mėgdavau aplankyti turčių vietas, o turtingi negyvena su mumis pagelžkeliuose, jie bėga nuo troškaus oro ir apsigyvena didžiulio ežero pakrantėse, ten kur oras visada tyras, saulės spinduliai šviečia, medžiai ant krantų ežero žaliuoja ir jų šakos bučiuoja ežero vilnis, tarsi nusilenkdamos bangų spėkai, kad tik nepaplautų jų šaknų ir neverstų ežero dugnan. Ten turtingieji gėrasi gamtos grožybėmis ir kvėpuoja tyru oru. Ogi mes vargdieniai darbininkai per

dienas triūsiam, prakaituojam surūkusiose dirbtuvėse prie smarvės ir bildėsio, o vakare ir naktį pasilsio vietos mums paskirtos vėl troškios, regėsiai visur liūdni. Na, ir taip diena iš dienos žmoneliai gyvena. Saulelė—tai retas atsitikimas būna, kad aplanko vargdienių namus. Tik tada aiškiau pašviečia, kai didesni vėjai, pakilę nuo ežero, išvaiko dūmus ir garus. O kitaip vos tik spinkso per rūką. Vienok, nors eimanavimai ir neapykanta pas darbininkus kasdieną vis didėja ir didėja, bet šiaip taip gyvenimą tęsė, pakol buvo visos dirbtuvės atidarytos; nors prastai, bet galima buvo gyvybę pratęsti.

Bet, baigiantis pasaulinei karei, daug amunicijos dirbtuvių uždarė. Darbininkai keliavo iš visų apielinkių miestelių į didmiestį, Čicagą, manydami gausią darbą Čicagoje. Pradėjo mieste rasti valkatų, užpuolikų, ir kaip kapitalistų laikraščiai pavadino: "Pradėjo miego liga siausti visame mieste". Žmonės, išgąsdinti kapitalistų spaudos, pradėjo bijotis naujos ligos. Kapitalistiniai laikraščiai melagingai aprašinėdami tą ligą, ramino žmones, kad nėra ko bijotis, ta liga nėra limpanči ir negali kiti užsikrėsti.

Kadangi žiema buvo labai menka: sniego beveik nebuvo, tik vieni lietūs ir rūkai kasdieną rūgo visame mieste, mano grintelėje darėsi didelis nesmagumas; tas nuolatinis be atmainos oras, alsino mane, sumaniau tą nesmagumą prašalinti ir išėjau į gilumą miesto pasižvalgyti, kad nors kiek gavus įvairumo.

Gatvės buvo šlapios, seniai nebevalytos, arkliai, žmonės ir vežimai brido pamažu per purvą. O automobiliai, bėgdami pro šalį, taškė purvus į šalį, net tiesiai purvai žmonėms į akis tiško.

Žingsnis po žingsnio, besižvalgydama į šalį, tai į krautuves, tai į gatves, pasijutau pačiame viduryje didmiesčio. Ten žmo-

nės bėga, skubina tai į vieną, tai į kitą galą gatvės. Mat, tą vietą amerikonai pavadino "biznio" vieta", o mes pripratę vadinti prekybos vieta. Ten buvo gatvės kiek švariau apvalytos, pilnos prisikimšę žmonių, vieni perka sau reikalingus daiktus, kiti renkasi. Languose išdėstyta visokių brangių ir pigių žmonių gyvenimui reikalingų reikmenų. Tarpe gražiai pasirėdžiusių buvo ir daugybė žmonių nuplyšusių — driskių. Įstabu buvo žiūrėti, kad gražiai pasirėdę žmonės pirko vis daugiau rūbų, o nuplyšę vargšai tik pažiūri sustoję prie sandėlių į drabužius ir vėl toliaus iriasi gatvėmis.

Vis bežingsniuojant ir besižvalgant į svieto perteklius, priėjau vietos, kur išdėta ant langų visokių valgomų daiktų; saldainių ir visokių pyragaičių. Prie vienos duonos krautuovės durų staiga pasidarė triukšmas, žmonės grūdosi dėl žingeidumo, kad patirti, kas ten nepaprasto yra, kad viduj krautuovės didelis rikšmas pasidarė. Po valandėlei išveda iš krautuovės jauną vyrą, visas apdraskytas ir iš nosies teka kraujas tiesiai ant šalvygatvio. Nukritę kraujo lašai maišosi su lašais lietaus ir teka į kanelius. Du policistai nusivedė vyrą į policijos vežimą ir nuvažiavo policijos nuovadan. Gi pasilikusieji teiravosi pas krautuovės savininką, kas tokis tas žmogus buvo ir už ką jį sumušė. Krautuovės savininkas sako: "Tai ne žmogus, bet valkata. Jis vogė mano duoną ir valgė, o pinigų nemokėjo, užtai aš jam sumušiau nosį ir padaviau policijai. Jis pasimokys dabar, kaip valgyt duoną be pinigų". Viena stora, gražiai apsirengusi moteriškė paklausė: "Tai bus ir teismas?" Krautuovė smarkiai atsako: "Taip, bus rytoj".

Manau sau, nueisiu pažiūrėti ant tardymo ir sužinosiu, kas per žmogus, kad tu-rėjo vogti duoną. Laukiu rytojaus.

Begrižtant man linkui namų, ant Madison ir kito skersgatvio kampo pamačiau nemažą būrelį žmonių. Aplinkui stovėjo įvairiaus amžiaus žmogystos; purvini, nuplyšę, galva ir veidas jau ilgas laikas nevalyti, nekirpti, išbalę, sudžiūvę, o akyse matėsi išbadėjimas. Tai nuolatiniai tos gatvės gyventojai benamiai. Viduryje būrio stovėjo keletas švariai apsirengusių vyrų, laikydami po didelią knygą rankose ir dvi keistomis kepurėmis moterys. Jaunesnioji moteriškė prašinėjo pas praeivius aukų, antroji-gi stora, viduramžė moteris, sėmė su puoduku iš šale stovinčio viedro rudą sriubą ir dalino aplinkui stovinčioms žmogystoms, kurie keletas ant karto ištiesdavo rankas prie puoduko. Pasiteiravus pas praeivius, sužinaujau, jog tai "salaveišiai", "rūpinasi" badaujančiais bedarbiais, dalindami jiems "kavą". Galvojau sau: Juk tai kadaise buvę jaunuoliai, pilni energijos ir gyvenimo vilties. Šiandien nustumti kapitalistinės tiranijos ant gyvenimo dugno.... Priėjus man kertę Halsted ir Madison gatvių, staiga nuvirto ant šaligatvio žmogus, apie keturiasdešimts metų amžiaus vyras. Kelis kartus mėgino pats atsikelti, bet jau nevaliojo. Pribėgę du jauni vyrai pastatė ir prirėmė jo pečius prie sienos. Tuoj atbėgo ir policistas, atsis-tojo jo priešakyje ir klausia: "Kaip tavo vardas?" Žmogus tyli, o galva linksta žemyn.

(Toliaus bus).

UPELIS.

Niekam neprieinamoj vietoj, tamsioj girioj, tarp augštų šimtmetinių medžių, per kurių dideles ir tankias šakas, apdengtas lapais, niekadus neprasimuša šviesios saulės spindulėlis. Kur niekadus nesučiuolba linksmą giesmę atskrydęs paukštelis, kur tyrai ir balos užgriuvę supuvusiais

medžiais, kur tik staugia alkani vilkai, jieškodami sau aukos ant prarijimo, ir skraido pelėdos, varnai; kur niekadus neatlanko joks praeivis, ten tame užmirš-tame kampelyj, toj apleistoj vietoj gludėjo mažytis, vos matomas, tylus šaltinėlis, nesitikėdamas sulaukti tokio laiko, kad galėtų, tapęs mažučiu upeliu, srioventi tolyn, ir išvysti pasaulį, kur jį pasveikintų ir išbučiuotų jo mėlyną paviršį saulutės spinduliai... Liūdėjo ir keikė savo likimą upelis, ir laukė, ar neateis laikas, kada jis galės apleisti tą taip nemalonią jam vietą. Ir štai vienam ankstybam pavasaryj, kuomet po ilgos ir sunkios žiemos, saulės spinduliai pradėjo eiti šiltyn ir žadino žemę iš žieminio ilgo miego; sniegas, kuris laikė prislėgęs žemę, išsigandęs ir virtęs vandeni, bėgo upeliais ir viena vandens sriovė, sušildyta saulės spindulių, netikėtai pasiekė ir mažytį, bespėkį šaltinėlį. Iki šiol tylėjęs ir liūdėjęs šaltinėlis, sustiprintas naujai pribuvusios jiegos, pradėjo nerimauti.. Blaškosi į visas puses ir mintis, kad atėjo valanda apleisti tą nuobodžią vietą ir mažytę vagelę pasidarius, traukti tolyn, sužibėjo jo vaidentuvėj. Pakėlęs akutes apsidairė aplink, bet katron pusėn nepasisuko, kur nemėgins srioventi, visur sunkus bus kelias, visur reiks grumties su įvairiomis kliutimis ir kovoti su mirčia. Baimė ir nusiminimas prislėgė jo sielą, ar pajiegsiu kovoti, ar turėsiu mirti kelionėj, netekęs spėkų toliau keliauti, mąsto liudnai upelis. Bet ten, ten tolyn už to tamsaus miško, už tų augštų uolos kalnų, ten graži lyguma, papuošta įvairiais žydinčiais žolynais, ten saulutė linksmai šypsosi, ten paukščiai čiulba puikiausias melodijas, ten liuosai sriovens, jokios kliūtis nestos ant kelio, ten nieks netrukdyt jau bėgti pirmyn. Ten po sunkios kelionės jis atsilsės. Ta mintis, mintis laimingos ateities sustiprino jo sielą, sužibėjo jo jaunos akutės ir pasirijo

pradėti tą sunkų darbą,— kelionę prie laimės, ir su stipria energija, jis pradėjo kelionę. Tyliai mažyte vaga rausės tarp sukritusių medžių, kur pajiegdamas, darėsi sau kelią, ardė, vertė, kur nepajiegė pergriauti, suka savo vagą kiton pusėn ir taip grumodamos sriovenos pamažu tolyn ir tolyn. Jo spėkos kas kart stiprėjo, iš mažutės vagos pasidarė daug didesnė, gilesnė ir smarki vandens sriovė, kuri su didele spėka, su įnirtusiu piktumu, pergali kiekvieną kliūtį, norinčią užtvenkt, sulaikyt jo bėgimą. Ir jis sparčiai, dideliais žingsniais, apleido mišką. Bet sutinka uolas, akmenis, su kuriais dar sunkiau reiks grumties ir kovoti. Vienok nenusiminė upelis — keliauja, rita akmenis, kur mažesnius nešė savo glėbyje. Užėjo naktis. Padangė apsiniaukė juodais, tamsiais debesiais, pakilo audra, vėjas dūksta, blaškosi, griebia kas papuola, neša ir verčia ant jaunučio upelio. Sužaubavo, trenkia perkūnas, didelė uolos skeveldra nusirito nuo augšto kalno ir prislėgė, užgulė ant jo krutinės. Pajutęs upelis smūgį ir prispaustas uolos, liūdnai sudejavo ir jau mirties šmėkla atsistojo prieš jo akis, nes jau neturėjo tiek spėkų, kad numesti tą jungą, kad vėl pradėti kelionę. Gaila upeliui tiek daug jau pakelto vargo kelionėj ir taip dusaudamas upelis laukia mirties. Išaušo rytas, saulutė užtekėjo ir atgaivino savo spinduliais gamtą iš po naktinės audros, kuri dar gražesnė atrodė. Upelis pabudo ir jam tas puikus rytas pridavė daugiau jėgų ir jis pasipurtė, numetė nuo pečių tą jungą ir vėl vedamas vilties žvaigždutės, pradėjo toliau srioventi ir bėgti ten, kur laimingai ir be kovos galės banguoti ir vingiuotis tarp žalių pievų. Išaugęs į didelį, milžinišką upę, kuriai nebus jokios galybės, kuri galėtų pajiegti sulaikyti jo bėgimą. Ant jo krantų išaugs jauni, gražūs medeliai, juose lakštutės kas rytas ir

vakaras jam giedos savo raminančią ir linksmą giesmelę. Nuvargęs keleivis ateis prie jo, suvilgins išdžiūvusias lupas jo tyru krikštoliniu vandeniui, numazgos prakaituotą, pageltusį, raukšlėtą nuo sunkios kelionės veidą ir atsisėdęs ant jo kranto, pavėsyje žalių medžių klausys jo tylaus sriovenimo, šnabždėsio. Jo tik jam suprantamos kalbos, kuriai jis jį suramins ir suteiks jam spėkų toliau keliauti. Ir jis pasilsėjęs sustiprintomis jėgomis, su energija vėl žingsniuos tolyn prie tikslo, kur veda jo sunkus ir erškėčiuotas kelias... Kelias, kuris veda prie laimės... Kelias nuplautas kraujais, nuklotas lavonais kritusių keleivių...

Nors tu dar jaunutis,
Silpnai srioveni,
Nebijok jėgos stipriausios,
Nebeužtvenks tave!
Banguoki upeli,
Sriovenk vis smarkyn.
Išgriauk, jei kas trukdo

Tau bėgti pirmyn!...
Jaunutis upeli,
Banguok vis smarkyn,
Išgriauk, jei kas trukdo!
Bėgimą pirmyn!

Keleivė.

DIENOS ŠVIESA BAIGIAS.

Dienos šviesa baigias,
Jau naktis ateina;
Dirbtuvių švilpynės.
Sučypia, subaubia.

Matau darbininką
Iš darbo pareinant,
Jo rankos puslėtos,
Išbalęs jo veidas.

Pailsus krutinė,
Širdis tankiai plaka,
Navarginta siela
Vos atgauna kvapą.

Skubina namon jis
Į prastą grintelę,
Kur laukia jo žmona
Ir maži vaikeliai.

Parėjęs vėl randa,
Tik skurdą ir vargą,
Visur nedateklus
Ir maistą sau menką.

O ponas turtuolis,
Kurs nieko neveikia,
Tą žmogų, ką dirba,
Kankina ir peikia.

Puikiuos' ruimuos' sėdi,
Turtuose aptekęs,
Del tavęs varguoli
Gailesčio netekęs.

Pažvelgk, darbininke,
Ką tu pagaminęs
Del turčiaus, siurbiko,—
Sveikata pamynęs.

O turčius beširdis
Nedaro tau gero,
Gailisi didesnio
Tau duonos kąselio.

Susiprask, varguoli,
Kuris turi protą
Ir eikim už būvį
Geresnį kovoti.

Uršulės Sesutė.

SVEIKA NAUJOJI TVERYBA!

Visur liaudis dirba, juda,
Visur burius draugų randa;
Nors ir priešų visur turi,
Bet gi dirba, jų nežiuri...

Ir čia, minios mumis seka,
Apie kovos tikslus šneka;
Skelbia brolišką vienybę,
Myli laisvę ir teisybę.
Kad prašvis rytas—bus diena,
Jungsim visi eilę vieną,
Kartu stoję užgiedosim,
Su savo priešu kovosim.

Ir kada kovą laimėsime,—
Ginklus į šalį padėsime;
Tad lygybės burių stosisim,
Tarptautinę užgiedosime:

“Sveika naujoji tvėryba,
Liuosybės žvaigžde galinga!
Klesų kovoj užtekėjus,
Jungo “tvarką” pergalėjus...

Gyvuok, gyvuok, tarptautine!
Žmonių meile pasauline.

Kilk kulturingą narsa,
Po rausvo vėliuko varsą!”

4-10-1920.

J. Aceris.

O, KAIP PUIKU!

O, kaip puiku matyti
Žydinčias kvietkeles!
Ir malonu girdėti
Čiulbančias paukšteles!

Bet už viską puikiausia
Matyt seseles,
Kaip jos dirba kuolabiliausia
Del šviesos ugnelės!

Kaip jos kursto, saugsti, taiso
Šviesos žiburėlių!

Ir, kad paiso jos apšviesti
Tamsoj kambarėlių!

Dirbkit, triuskit, o seselės
Tą puikų darbėlių!
Ir apšvieskite kiekvieną
Tamsųjį kampėlių!

Artoriksas.

VAIKŲ SKYRIUS

ATRI VARPAS.

Atri, tai vardas mažo miestelio Italijoje. Yra tai labai senas miestelis, išstatytas ant šono didelio stataus kalno.

Senas laikas atgal, padoręs žmones šio miestelio turgavietėj pastatytame pastove (bokšte) pakabino didelį varpą, pavadindami jį "varpu teisdarystės".

Tikram reikale kiekvienas žmogus turėjo teisę skambinti varpą ir teisdariai rinkosi prie pastovo (bokšto) ir teisė dalyką.

Per daugelį metų, nuo daugelio varpo skambinimo, šaukiant teisdarius teisdarystėn, virvė taip nusidėvėjo, kad ant galo tik didelis vyras tegalėjo pasiekti jos galą. Tačiau reikalas privertė žmones rūpintis savimi; ir taip vienas iš jų prie virvės pridūrė vinuogių vijoklį su nenuskabytais žaliuojančiais lapais.

Tuom laiku prie Atri miestelio, pašonėj kalno gyveno senas žmogus, kuris savo jaunystėj buvo didelis karininkas. Geriausiu jo draugu kareiviavimo dienose buvo jo arklis — tvirtas, narsus ir paklusnas savo ponui.

Laikui bėgant, karininkui einant senyn, nuėjo į šalį ir kareiviavimo upas, ir dabar jisai apie nieką daugiau nemastė, kaip tik apie auksą—ir taip kad galų gale paliko tikras mizerija. Viską ką turėjo išpardavęs, pasilikęs tiktai arklį, nuėjo gyventi į mažą, sukrypusią stubelę pašonėj kalno. Per dienų dienas jisai sedėjo ant krepšių su pinigais ir vis dar mislino, kad kur da daugiau gauti aukso; ir per dienų dienas jo arklis buvo tvarte alkanas, pusdvėsis ir sustyręs nuo šalčio.

—“Kokiems galams dykas kriokas lai-

kyti?” mislino sau šikštuolis vieną rytą. —“Kožną dieną jo užlaikymas man atsieina daugiau, negu jisai pats vertas. Butų gerai jį parduoti, bet kas jį tokį pirks. Viena ką aš su juom galiu padaryti, tai išvaryti iš tvarto laukan ir tegul jisai sau lauke gyvena. Jeigu iš bado nudvės, tai bus dar geriau.”

Ir taip didelio ("puikaus") karininko arklis senatvės negalėj neteko paskutinio, prasčiausio tvarto. Led kojas pavilkdamas iš alquio, skėtriojo dulkėtu keliu kur akys vedė, šen-ten berasdama suvytusią žolelę arba sumintą gisločio lapelį. Išdykę vaikiai mėtė į jį akmenimis ir siundė šunis ant jojo. Rodosi, kad nebėra pasaulėj to, kas jam užjaustų.

Vieną šiltą apivakarį, kada Atri miestelio žmonės del didelio saulės kaitrumo lindėjo tribose, užsiimdami savais reikalais, vargšas arklis įėjo į miestelį. Bejieškodamas maisto jis rado turgavietėj pastovę (bokštą) ir tą lapuotą vinuogių vijoklį, kuris buvo prijungtas prie varpo teisdarystės.

Alkanas gyvulys, pasiganėdindamas tuom, ką randas, ėmė dantimis skinti nuo vinuogių vijoklio lapus ir nuo virvės trukčiojimo varpas ėmė skambėti, kurio garsas, tarsi, kartojo žodžius:

—Kai kas padarė man skriaudą!

Kai kas padarė man skriaudą!

O! sueikit ir nuteiskit mano dalyką,

O! sueikit ir nuteiskit mano dalyką!

Nes aš esu nuskriaustu!

Išgirdę varpo skambinimą teisdariai subėgo į turgavietę ir čia pastovėje jie rado ne žmogų, bet vargšą arklį, kuriam kandžiojant vinuogių vijoklio lapus skambėjo varpas.

—Oi va! — sušuko vienas teisdarių— kas mus šaukia. Ir arkliui reikia teisybės; nes visiems tas žinoma, kad jo ponas su juom pasielgė begėdiškai.

—Arklys ne arklys, bet jo reikalas turi but nuspręstas teisingai — šaukė kiti.

—Eikite ir atveskite čion tą šikštuolį —paliepė teisdariai susirinkusiems žmonėms.

Ir sulyg teisdarių prisakymo šikštuolis tapo pastatytas nuteisimui.

—Šis arklys tau tarnavo per daugelį metų — sakė vyriausis teisdarys. Jisai tave išgelbėjo nuo daugelio nelaimių. Jis yra tas, per kurį galima sakyti, tų igavai tą tau labai pageidaujamą karininko vardą. Jis taipgi pagelbėjo tau susikrauti turtą. Todėl, mes vardan teisybės, prisakome tau, kad pusė tavo aukso turi but atiduota arkliui dėl jo geresnės pastogės ir geresnio maisto, kai lygšiol kad turėjo.

Nuo gėdinimo ir grąsinimo šikštuolis padarė visą tai, ką teisdariai liepė ir arklys užbaigė savo senatvę laimingai.

Vertė Ivonelis.

DIOLOGAS.

Dviejų vaikučių, likusių atskirtais nuo tėvų, bėgančių nuo karės

(Laukai. Aplinkui matosi griūvėsiai sudegusių namų. Visur primėtyta sulaužytų žemdirbystės įrankių, rakandų ir apdegusių rąstų. Onutė 6 metų amžiaus, Kaziukas 8 metų stovi išsigandę).

Kaziukas.— Sakyk, Onute, kur mudu esame? Rodos, kad į tą pusę tėtis su mama nubėgo, kaip vokiečiai išplėšė mūsų namus ir uždegė. Ot, man rodosi, kad jie ant čia bėgo ir gana.

Onutė.— Kaziukai, Kaziukai, juk tau reikėjo daboti mamą su tėte, o ne ką kitą.

Kaziukas.— Tai ką aš galėjau matyti

per tokį sumišimą, per tokias daugybes kareivių? Čia arkliai žvengdami trypia, ten namai dega, čia vėl žmonės klykdami bėga. Visur tik pilna kareivių, maišosi viskas su ugnimi ir aš dar taip buvau labai nusigandęs nuo tokių baisenybių, kad negalėjau pamatyti nei kur mama su tėte nubėgo (šluostosi rankove ašaras).

Onutė.— Kad tu, Kaziukai, ir buvai nusigandęs, ale tau visgi reikėjo bėgti pas-kui mamą.

Kaziukas.— Kad tu, Onute, vis ant manęs. Ale kodėlgi tu pasilikai? Jug aš nenorėjau pasilikti, ale kad negalėjau suspėti pamatyti, girdi, Onute,— negalėjau.

Onutė.— O aš mislijau, kad tu pas-kui mamos bėgai, todėl aš tave ir dabojau. Sakyk, Kaziukai, kodėl tie žmonės buvo sugulę, ar jie taip drūčiai buvo pailšę, kad ir arkliai mindžioja, visi bėga, šaukia, o jie sau guli, kaip negyvi? Aš bėgdama mačiau, kad ir Marcinkų Mariukė tenai gulėjo. Man labai nuostabu, kad nebėga, bet guli.

Kaziukas.— Ką jie bėgs, kad jie jau negyvi; jie ten gulėjo arklių sumindžioti sutrypti, o jei katras ir gyvas, tai ir tam nėra kās gelbėtų. Jug tu, Onute, pati matei, koks buvo sumišimas, kokis bailsus reginys, kad nevisi galėjo suspėti ir išbėgti.

Onutė.— Tai gal tenai ir mūsų mamutė guli negyva? Mamyte, mamyte, kur tu esi, kur tu esi?! Kodėl gi tu pas mus neateini? (Onutė verkia, Kaziukas ją ramina.)

Kaziukas.— Neverk, Onute, mūsų mamytė nėra užmušta. Aš patsai mačiau, kaip mama su tėte bėgo ir Marikę nešėsi. Jug aš ir paskui bėgau, bet kaip smarkiai-kareiviai jojo, tai aš ir negalėjau suspėti pamatyti, ant kur jie pasisuko. Neverk, Onute, mudu tuojaus surasime ir mamą ir tėtę.

Onutė.— Surasim, surasim, tu vis

Kaziukai sakai, kad surasim. O kodelgi nesurandame? Jug jau ir vėl vakaras, jug žiūrėk, jau ir saulutė žemyn slenka už tų raudonų debesų ir už tų tirštų juodų dūmų, o mudu dar nieko negalėjome surasti ir niekur negalime pamatyti žmogiškos esybės ir negali permatyti per tuos juodus dūmus, kylančius augštyn nuo griuvėsių. Tik eikime, Kaziukai, iš čia toliaus, mažuką sutiksime, mažuką atrasim.

Kaziukas:— Taip, Onute, eisime, tik man vis stovi akyse tos baisenybės, kurios pro mano akis lakstė. Tos liepsnojančios ugnys ir tų šūvių smarkumas net užtrenkė mano ausis. (Biskį pasiklausę). Juk ir dabar dar girdėtis tas baistus trenksmas. Ar ir tu, Onute, girdi? Net man baisu darosi.

Onutė:— Girdėti dar girdisi, ale jau labai toli, nebijoki, Kaziukai, jau dabar tau ausų neužtrenks. Jau tų šūvių smarkumas trenkia kitų ausis. Beje, Kaziukai, kažin ar tą Marcinkų tetą, kuri labai drūčiai sirgo, ar ją kas suspėjo išgelbėti, kaip jų triobos degė? Jug ji pati negalėjo išeiti, tai kažin, ar ji vargšė bus sudegusi, ar ją kas išgelbėjo?

Kaziukas:— Kas ją ten išgelbės, aš mislinu, kad ji ten greičiaus bus sudegusi, bėgti, o ką jau šnekėti apie sergančius, arba senelis. Aš misliju, kad jie ten turėjo visi pražūti tose baisenybėse. Jug tu, Onute, pati matei kaip viskas ūmai užsidegė, kad rodos būtų perkūnas įtrenkęs.

Onutė:— (Apsižvalgiusi) Kaziukai, jau mudu čia per ilgai stovime, eikime toliaus iš čia, mažuką sutiksime ką einantį; mažuką surasime kur sveikų triobų, tik visų negalėjo sudeginti. Turime skubinti, kad nesutemtų. O mažuką ir mama kur mūsų jieško ir aš, Kaziukai, labai drūčiai noriu valgyti. Žiūrėk į kešenukę, gal rastum nors trupiniukų. (Kaziukas jieško po

kešenes ir rankioja trupinukus, Onutė taipgi kiša rankutę į kišenę ir radusi trupinuką, valgo).

Kaziukas:— Žiūrėk, Onute, man rodosi, tenai kas eina!

Onutė:— (Staiga pašokusi) Bėgkim, Kaziukai, bėgkim! Gal tenai bus mūsų mama, gal ten bus mūsų tėtė.

(Kaziukas su Onute susikibę greitai nubėga).

S. Kazakevičienė.

PIPIRAI.

Lawrence, Mass., vienas garsus "nezaležnos" bažnytukės (kaip klerikalai vadina, kirkužės) parapijonas buvo įnešęs į L. U. K. susirinkimą, kad draugija parašytų "peticiją" Suvienuytų Valstijų valdžiai, kad "išklynytų" visus radikalus iš šio miestelio.

Bet-gi L. U. K. atmetė tą įnešimą, neatreipdamas jokios atydos tokiam sumanymui. O mes vis dar jieškom, kas išduoda darbininkų veikimą, pasirodo, kad turime...

* * *

Keliolika metų atgal, L.S.S. 60 kuopa (So Bostone) pono Michelsono niekados nematydavo savo susirinkime ir parengimuose.

Mat, tuomet dirbdavo dešimtines iš L.S.S. kuopų prakalbomis, ir toks brangus būdavo! Kad jeigu norėdavai pakviesti kalbėti kuopai, tai už dviejų mėnesių "ordelį" turėjai duoti.

O dabar, kada jau užtruko dešimtinų karvutė, tai ant smalavirių balių abu su Smelstoriuku "prenkvičius" spirgina.

Oi brangus, brangus aukso laikai, kur jūs žlugote?!

Aukuras.

KORESPONDENCIJOS

SO. BOSTON, MASS.

Bostono apielinkės L.M.P.S. kuopos tai yra šios: 27, 49 ir 13, surengė puikų išvažiavimą 15 d. rugpjūčio, ant Kabošiaus farmos. Nuo pat ryto diena išrodė labai neištikima, apsiniakusi, tačiau išlaikė neliję ir žmonių prisirinko virš keturių šimtų. Progresistės turėjo suruošusios bufetą. Galima buvo gauti šio-to valgyti ir minkštųjų gėrimų išsigerti. Žmonės linkminosi, žaidė net iki 8 val. vakaro.

Pelno davė išvažiavimas 69 dol. su centais.

Progresistės visą pelną žada paskirti sekančiai: pusę "Moterų Balsui" ir pusę politiniams kaliniams.

Pagirtinas sumanymas. Minėta kuopa su didžiausia energija rengiasi prie Agitacijos savaitės. Taipgi su nekantrybe laukia atsilankant drg. Ivanauskiutės su maršrutu. Draugės, mums neužtenka tik laukti kalbėtojos, bet mes turime priegtam prisirengti iškalno, kaip tai, išgarsinimu vakarų gerai ir prisirengimu literatūros platinimui. Mes turim užsisakyti kuodaugiausiai knygų ir "Moterų Balso" delei Agitacijos Savaitės.

Prie darbo, draugės.

Julė Tataitė.

ROSELAND, ILL.

Rugp. 15 d. atsibuvo "Ateities Žiedo" (vaikų draugijėlės, globojamos ir palaikomos L.M.P.S. 67 kp) išvažiavimas Washington Heights miškuose. Nors diena buvo apyšiltė ir apsiniakusi, bet žmonių susirinko geras burys. Vaikučiai nors ir be mokytojos, gana gerai padainavo, o ypač Internacionalą. Buvo ir dėklamacijų.

Drg. M. Žaldokas gana aiškiai nupie-

šė kalboje, kokią naudą gali atnešti ateityje darbininkams klesų kovoje, priderantis vaikų auklėjimas. Todėl ragino tėvus leisti vaikučius ne ten, kur juos tik mokina, "kad pirksi už \$2, o parduosi už \$5, kiek pelno turėsi", bet ten, kur jiems duotų supratimą, kad dirbsi dieną, tai kiek tave fabrikantas apiplėš. Ant pabaigos prisiminė apie Lietuvos politiškus kalinius. Aukų surinkta \$10.06, tai jau antra auka L. P. K., nes ant pirmesnio 67 kp. išvažiavimo surinkta \$17.56. Matyt, L.M.P.S. 67 kp. ne dėl vardo laiko draugijėle, bet metus apskritai lavina be jokių vakacijų ir kaip girdėt, jau ir Lietuviškos kalbos mokyklos atsidarymo vakaras rengiamas ant 26 d. rugsėjo. Nors ir prisieina kuopai pusėtinai pasidarbuot dėl užlaikymo draugijėlės, bet kad vietiniai labai remia jų darbą, tai ir išneša vienos ant savo pečių.

D. M. S.

LEWISTON, ME.

Atsiskyrė su šiuo pasauliu Julijona Kedainienė, po tėvais Dulksniutė, rugpjūčio 2 d. š. m. Mirė, palikdama dideliame nuliūdime vyrą, brolius ir seseles. Vėlionė paėjo iš Panevėžio apskr., Kupiškio valčiaus, Kikonių kaimo. Atkeliavo į Ameriką būdama jaunutė, išgyveno čia apie 13 metų. Vedė apie 3 metai atgal. Atsiskyrė iš mūsų tarpo vos sulaukus 26 metų amžiaus. Mirties priežastis — sunki operacija aklosios žarnos. Kadangi vėlionė buvo laisva, todėl suprato, kas yra gyvenimas, kas mirtis, ir jos mirtis buvo labai pavyzdinga. Kalbėjo iki paskutinės gyvenimo sekundos, atsiveikino su savo gyvenimo draugu bei broliu ir prašė, kad palaidotų ant laisvų kapinių be jokių bažnyti-

nių ceremonijų. Dar pirma Lewistono lie-tuvė, kuri pati pasirinko vietą palaidoti laisvai.

Todel 31 d. rugpjūčio susirinko nemažas burys draugų palydėti. Palydėjus ant kapinių, Jonas Liaudanskas pasakė prakalbą, nupiešdamas vėlionės gyvenimą ir supratimą, dėl ko žmogus gyvena ir kaip vėlionėi buvo suprantanti kovą prieš tamsybes ir burtus. Baigdamas šiais žodžiais: "Lai būna jai lengva ilsėtis šios šalies žemelėj.

Visi draugai ašarom aplaistę jos kapą, grįžo namo, tardami: ilsėkis, drauge, tu pirma; ateisim ir mes pas tave.

M. B.

• GREAT NECK, N. Y.

10 d. rugsėjo, apie 2 val. nakties, kilo gaisras stuboje, kur gyveno dvi šeimos; viena šeima gyveno vienoj pusėj namo—antra kitoj. Ta šeima, nuo katros prasidėjo gaisras žuvo net tris ypatos: moteris ir jos du kūdikiai, tėvas tų kūdikių išliko gyvas, bet taip baisiai apdegė, kad tą pačią dieną mirė; kūdikių motina buvo iššokus į lauką sveika, bet puolės atgal paminti kūdikių ir... ji jau negrįžo. Trečią jų kūdikį išnešė jų burdingierius visai nesužeistą.

Kuomet atvažiavo graborius, tai negalėjo surast moteries tulų kuno dalių, o vaikučiai taip kaip gulėjo lovtėse taip ir rado, tik labai sudegę, beveik vieni kaulukai likę. Sako, kuomet jie pabudo, tai pamatė, kad visos grindis jau dega. Antros šeimos visi išsigelbėjo, bet vos tik skarmalais apsisupe.

Sakoma, kad tyčia kas padegė, nes geselino taip daug papilta, kad net gatvė buvo šlapia ir pradėta degti.

Sudegusi šeima buvo žydai, o kur išsigelbėjo—rusai.

Reikia pasakyti tulai šeimynai, kuri

pasidarbavo gelbėdama tuos nelaimingus žmones. Kuomet pradėjo degti, minėta šeima pamačiusi, kad dega šalia jų namas, tai burdingierius nubėgo šaukti ugnagesius, o savininkė tos stubos nubėgo pas savo gimainį, prašydama, kad eitų saugoti jos stubos, kad neužsidegtų, bet nei vienas nebėgo prikelti tų žmonių, kurie miegojo liepsnoj. Vietoj bėgti šaukti ugnagesius, reikėjo prikelti žmones. Prabėgo pro stubą, kur žmonės dega ir nieko jiems nesakė, bet bėga kraštan svieto pas ugnagesius. Jeigu būtų tie žmonės turėję nors biskutį košės pakaušį, tai būtų visus išgelbėję iš ugnies nasrų.

9 d. rugs. tapo likviduota L.M.P.S. 64 kuopa. Ši kuopelė buvo manyta likviduoti jau pavasarį, bet tikėtasi, kad atsiras daugiau narių, tai ir vėl kuopelė galės gyvuoti, bet.. apsirakta, nes ir tos pačios išvažinėjo: katros į Lietuvą, katros į kitus miestus, taip kad liko vos tik trys draugės. Gaila... bet kame čia kaltė, tai nežinia. Juk čia skaitoma apie 300 lietuvių, o šiai kuopelėi neužtenka narių, kad ją palaikyt. Tai labai liudnas apsirėškimas. Aš nieko nesakau toms moterims, kurios save nevadina "susipratusioms", bet kai mūsų tos "susipratusios" daugiau atsilikę nuo tų nesusipratusių tai labai gaila pažvelgti į jas. Aš duodu už tai kreditą vyrams, kurie priklauso prie L.S.S. ir prie L.D.L.D., kad jie laiko savo drauges uždarę "pas vaikus", kaip jie sako. Kada čia buvo L.S.S. kuopa, tai moterų buvo, rodos, kelios, dabar prie L.D.L.D. priguli apie 10 vedusių vyrų ir visi laisvi, bet ar žinot kiek moterų priguli? Ogi net... viena. Man rodos, kad čia vyrai kalti, kad jie nesistengia prirašyti savo moterų, nes jeigu vyrai laisvų pažiūrų, tai ir moterys yra tokios.

Draugės, nejaugi jus dar ilgai busit

tais tyrlaukiais, nejaugi jus vis kreipsitės nuo balso šaukiančio į jus, į kovą prieš skriaudikus?

Tai būtų didelis prasižengimas prieš visuomenę, jei mes sėdėtume susidėję rankas ir tik gerėtumėmės nuveiktas darbais kitų draugių ir draugų.

Draugės, greatneckietės, nesėdėkim rankų susidėję, bet dirbkime sykiu su draugais vyrai ir stengkimės kaip greit galima atgaivint tą mūsų progresisčių kuopelę, nes mus laukia didelė rugiapjutė.

Nusiminus.

KENOSHA, WIS.

L. M. P. S. 72 kp., laikytame susirinkime 1 d. Augusto, 1920 m., nutarė užprotestuoti prieš K. Radavičienę, kad nepadavus izdo į jos rankas. Ji yra viešai ant su-

sirinkimo pasakiusi, kad nieko naudingo nematanti iš "Moterų Balso". Taigi jeigu ji, K. Radavičienė) nieko naudos nemato iš "Moterų Balso", tai lengva suprast kiek naudos K. Radavičienė mato ir visam L.M. S.. Tai mes L.M.P.S. 72 kp. pilnai sutinkame su 47 kp. Waukegan, Ill. ir atsišaukiame į visas L.M.P.S. kuopas, kad ateinančiams 1921 m. stengtusi nenominuoti tokių į kandidatės, kurios yra priešingos dabartiniam L. M. P. S. programai, kad išvengus bereikalingų rašinėjimų.

Kuopos įgaliota komisija:

M. Dimentienė,
S. Žebrauskienė,
E. Pielenė.

(K. Radavičienė nebus išdininke su-lyg Pild. Kom. tarimo. Liglaikinė išdininke paskirta drg. M. Undžienė.—Red.)

ŠEIMYNINKIŲ SKYRIUS

OBUOLIŲ SVIESTAS SU CITRINOMIS.

Reikia supjaustyti keturias citrinas (lemon), apmerkti vandenyje ir laikyti per naktį. Ant rytojaus sudėti į puodą sykiu su aštuoniais svarais nuluptų, ir supjaustytų obuolių. Virinti vieną valandą, pridėti tris svarus cukraus, ir virinti dar pusantros valandos, kol nepasidarys tirštas. Supilti į bonkas kol karštas ir virinti bonkas panašiai kaip buvo daryta su obuolių sviestu (žiūr. "M. B." 8-20) arba aplieti karštu vašku.

KRAUŠIŲ SVIESTAS.

Krausių sviestas yra daromas taip kaip obuolių sviestas be giros. Kraušis turi būti užtektinai prinokusios. Reikia jas nulupti, supjaustyti ir įdėti į puodą įpylus truputį vandens, ir tol virinti, kol pasidarys minkštos. Paskui reikia įdėti cukraus

vieną puoduką ant kiekvienos kvortos ir virinti dar nuo pusantros iki dviejų valandų. Sviestas tada turi būti jau užtektinai tirštas. Truputis citrinos skistimo, imbiero, cinamono, ir kitų kvepiančių žolių turi būti gerai įmaišyta, kol dar karštas. Paskui supilti į karštas bonkas ir vėl virinti panašiai, kaip buvo daroma su obuolių sviestu.

PERSIKŲ (PEACH) SVIESTAS.

Sudėti persikus į dratinį gurbą ir įmerkti į verdantį vandenį kol jų lupenos nenusilups. Paskui įmerkti į šaltą vandenį ir lupenos lengvai nusilups. Gerai prinokusieji priaugusių prie minkštumų kaulukų yra geriausi. Sugrusti vaisius ir virti be vandens. Ant kiekvienos vaisių dalies dėti pusė tiek cukraus, išlengvo virinti, ir dažnai maišyti, kol nesutirštės. Galima ke-

lius čielus persikus sykiu su sviestu išvirti. Karštą sviestą sudėti į bonkas ir panašiai daryti, kaip su obuolių sviestu.

PERSIKŲ (PEACH) SVIESTAS DARV TAS IŠ DŽIOVINTŲ IR VIRINTŲ PERSIKŲ.

Kada sviežius persikai perbrangūs, persikų sviestą galima padaryti iš džiovintų persikų. Ant keturių svarų džiovintų persikų dėti dvi kvortas virintų. Vandenyje išmirkyti džiovintus persikus per kelias valandas ir virinti, kol suminkštėja. Pridėti virintus persikus ir perkošti viską per dratinį sėtėlį. Įmaišyti pustrečio svoro cukraus ir išlengvo virinti, dažnai maišyti, per dvi valandas arba kol sutirštės. Sudėti į bonkas, kol karštas ir panašiai daryti kaip su obuolių sviestu.

PERSIKŲ SVIESTAS SU CITRINOS SKISTIMU.

Nulupti, išimti kaulukus ir supjaustyti 15 svarų persikų, sudėti į puodą ir virinti jų pačių sunkoje. Virinti 45 minutes ir pridėti 5 svarus cukraus. Virinti dar 15 minutų pridėti skistimą vienos citrinos, ir dar apie kokią minutą virinti. Virinant dažnai reikia maišyti. Sudėti į bonkas, kol karštas ir panašiai apseiti kaip su obuolių sviestu.

SLYVŲ SVIESTAS.

Nuplauti slyvas, įdėti jas į puodą su trupučiu vandens ir virinti kol suminkštės. Paskui atskirti lupenas ir kaulukus, iškošiant per dratinį sėtėlį. Su toms, kurios turi didelius kaulukus, gal buti geriau įmerkti į karštą vandenį, kol lupena sprogsta, paskui sudėti į šaltą vandenį ir tada lupenos lengvai nusimauna, slyva persiskiria ir kaulukas išsiima.

Jeigu slyvos turi daug skistimo, tai reikia perleisti per koštuvą ir paskui virinti

kol sutirštės. Ant kiekvienos dalies vaisių reikia dėti nuo pusės iki trijų ketvirtadalių cukraus, tankiai maišyti, kol sviestas nepasidaro tirštas. Jeigu geistina turėti sviestą gurštesniu, mažiau cukraus galima vartoti. Cinamonas, kviepiantieji pipirai ir gvaizdikai turi būti pridėti, kada jau išverda.

Slyvų sviestas turi būti sudėtas į bonkas ar stiklus ir panašiai daryti kaip su obuolių sviestu, arba užpilti karštu vašku.

GALFIELD SVIESTAS.

Reikia imti du trečdaliu slyvų ir vieną trečdalį persikų (peach). Nulupti, išimti kaulukus ir supjaustyti visus. Virinti slyvas ir persikus sykiu, kol suminkštėja ir paskui perkošti. Ant kiekvienos vaisių dalies dėti tris ketvirtadalius cukraus, virinti išlengvo kol nesutirštės. Kol karštas sviestas sudėti į bonkas ir panašiai daryti kaip su obuolių sviestu.

KALAKUTAI IŠNAIKINA VABALUS.

Kalakutai keliauja toli po laukus ir naikina vabalus, kurie ištruksta nuo vištų. Nuo laiko kuomet jauni kalakutai gali pradėti jieškoti maisto del savęs, pradžioje birželio iki šaltis užpuola, jie maitinasi daugiausia laukiniais vabalais, jie išnaikina milijonus žiogų ir kitokių vabalų, kurie kenksmingi pievoms ir ganykloms, sako Suvienytų Valstijų Agrikultūros Departamentas.

Vietose kur girios užima didelį plotą, laukinių medžių vaisiai kalakutų svarbus maistas. Kuomet nesiranda daug vabalų, kalakutai šukas į laukinių medžių vaisius. Paprastai kalakutai reikalauja didesnio grūdų maitinimo, negu vištos, bet kuomet jie vartoja viską, ypatingai tą, ką vištos neranda, užlaikymas kalakutų gera yra ekonomija.

Lietuvių Moterų Progr. Susivienijimo Reikalai

L. M. P. S. PILD. KOM. TARIMAS 6.

L. M. P. S. Pild. Komitetui.

Draugės:—

Draugai iš Škotijos praneša, kad jie turi kelius pasiuntimui į Lietuvą darbininkiško turinio literatūros, kuri dabar begalo ten reikalinga. Todel, draugės, ar nebūtų gerai pasiųsti kelis šimtus egzempliorių ir Susivienijimo leidinių. Aš darau įnešimą, kad pasiųst penkius šimtus egzempliorių "Šeimyna Socialistinėj Darbininkų aVlstybėj" ir tris šimtus egzempliorių "Šeimyna Seniau, Dabar ir Ateityje". Malonėkite balsuoti šiame reikale.

Draugiškai K. Petrikienė.

Sutinku pasiųst į Lietuvą, jeigu galima, 500 egz. "Šeimyna Socialistinėj Darbininkų Valstybėj" ir tris šimtus "Šeimyna Seinai, Dabar ir Ateityje". Tokia literatūra yra begalo svarbi kiekvienam darbininkui.

A. Jurevičienė, P. K. narė.

Su įnešimu pilnai sutinku.

K. B. Karosienė.

Sutinku su drg. K. Petrikienės įnešimu kaslink pasiuntimo literatūros Lietuvon. Taipgi sutinku ir su paduotu skaitliu egz. B. Bočkiūtė.

Sutinku su drg. K. Petrikienės įnešimu pasiųst L.M.P.S. išleistų knygų į Lietuvą, nes mūsų Susivienijimo užduotis rūpintis moterų apšvieta netik šioj šaly, bet ir kitur.

Draugiškai M. J. Ramanauskienė.

Tarimas perėjo vienbalsiai.

K. Petrikienė, L.M.P.S. Pild. K. sekr.
E. N. Jeskevičiūtė, L.M.P.S. Cent. Sekr.

L. M. P. S. C. SEKR. PRANEŠIMAS.

Nauja kuopa No. 94, Benton, Ill. susivėrė iš 20 narių. U. Gvergzdienė, sekr. Box 217.

E. N. Jeskevičiūtė, L.M.P.S. C. Sekr.

VISOM L.M.P.S. KUOPŲ VALDYBOM.

Draugės, susimildamos, nesiųskite pinigų už narines mokestis ar prenumeratas visokiais vardais. Nesiųskite Šukienės, Benes, Undžienės, Jeskevičiūtės ar kitais kokiais vardais.

Tas padaro mums tiktai bereikalingu darbą po kelis sykius pasirašinėjant ant money orderių.

Pinigai bankoje yra padėti "Moterų Balso" vardu, o centro pinigai padėti L.M.P.S. vardu, todėl, gavus čekius ar money orderius kokių ypatų vardais ir dar labai dažnai klaidingais vardais, prisieina po kelis sykius pasirašinėti kol tą money orderį išmainai.

Susimildamos, draugės, **tėmykite**: Už "M. B." prenumeratas ar "Moterų Balso" bilas, apmokant visada rašykite čekius "Moterų Balso" vardu, o ne Šukienės. Už narines mokestis, įstojimą ar mokesčių knygutes visada rašykite: pay to L.M.P.S., tai ir viskas.

Kad jus, draugės, daugiau tėmytumėt, sučėdintumėt mums labai daug darbo.

Draugiškai,

J. B. Šukienė, "M.B." Adm.

KAS REMIA "MOTERŲ BALSĄ".

L.M.P.S. 25 kp., Roseland, Ill. taipgi myli "Moterų Balsą", ji taipgi nori, kad "M. B." eitų 2 sykiu į mėnesį. Ji prisiuntė "M. B." fondan \$45.07 ir štai ką rašo tos kuopos išdininkė:

Gerbiama "M. Balso" Administracija: — Kadangi L.M.P.S. S. 25 kuopa tokiam dideliam varge gyvena, tai nedalyvauja imtynėse, o tik padaro tą ką kiekviena L.M.P.S. kuopa privalo padaryti, prisiunčia "M. Balsui" \$45.07, tai yra pelnas nuo loterijų su išlaimėjimais.

Dirbsim tiek, kiek tik mūsų spēkos leis dirbti, tol kol "M. Balsą" neišauginsime į savaitraščių.

Su draugiškais linkėjimais,
P. Stiklytė-Raudienė,
L.M.P.S. 25 kp. Išd.

L.M.P.S. 17 k., Detroit, Mich. puikiai atsižymėjo imtynėse, nes ji prisiuntė net \$50.00 iš izdo delei "Mot. Balso". Draugė A. Baltr-Balčiunienė taipgi dalyvauja imtynėse, ji prisiuntė "M. Balsui" \$5.20. Kad tai visos L.M.P.S. narės taip atjaustų "M. B.", tai "Moterų Balsas" butų jau dienraščiu beesas.

Šiuo sykiu suaukauta \$100.27

Draugės! Nuo Naujų metų "Moterų Balsas" pradės eiti du sykiu į mėnesį. Darbas bus tai didelis ir sunkus, be jūsų pagelbos draugės ir draugai, mes neįstengsime tą atlikti, todėl draugės stengkitės kuodaugiausia platinti "Moterų Balsą", parduvinėti L.M.P.S. išleistą literatūrą ir rinkti aukas kur tiktai yra galima. "Moterų Balsas" turi daug simpatizatorių ir rėmėjų, reikia tiktai paraginti juos

priminant, kad "M. Balsas" laukia jų pagelbos, o jie niekad neatsisakys paremti savo darbininkų laikraštį, kuris visada ištikimai gina darbininkų ir darbininkų reikalus.

Todel, draugės ir draugai, "Moterų Balsas" laukia pagelbos. "Moterų Balsas" nori atsilankyti pas jus dažniau, suramint jus, papasakoti jūsų vargus ir padrašinti, paraginti jus kovoti už savo reikalus.

Jei jus, draugai ir draugės, norėsite kad "Moterų Balsas" dažniau aplankytų jus, tai jus remsite jį visai galimais būdais.

Todel visi į darbą! Kas tik myli "Moterų Balsą", tegul ateina jam į pagelbą, nes jis laukia visų savo draugų paramos ir padrašinimo sunkioje kovoje su darbininkų priešais ir išnaudotojais.

Širdingai ačiū visiems aukavusiems ir laukiame daugiau.

"M. B." Administracija.

KĄ MANO "MOT. BALSO" SKAITYTOJAI.

Gerbiama Administracija: —

Prisiunčiu \$1.25 ir meldžiu siuntinėti "M. B.", tai yra vienišelis moterų darbininkų reikalų gynėjas, kuris nenuilstančiai kovoja prieš kiekvieną moterų darbininkų išnaudojimą; nurodinėdamas teisingą kelią, kuriuo moterys eidamos laimės kovos mūšį, perbloksdamas savo priešą-išnaudotoją.

Linkiu "M. B." redakcijai geriausio pasisekimo vesti "M.B." teisingais darbininkų klesos pamatais.

Su tikra pagarba,
A. T. Adomaitis,

Malonios Draugės!

Malonėsite atleisti, kad taip

ilgai neprisiunčiau prenumeratos už "Moterų Balsą". Ot, kada jau neprisiuntėt paskutinio numerio, tai tada ir apsižiūrėjau, kad jau mano stubelės nelanko "Moterų šviturys", kuris buvo man beveik mylimiausias laikraštis. Delto jis yra taip mylimas mano ypatai, kad jau dabar tai tikrai pradėjo skleisti tarpe darbininkų moterų klesinį susipratimą. Taigi dabartinis "Moterų Balsas" turėtų rasti kiekvienoje stubelėje, o ypač tarpe mūsų sesučių. Taigi ir aš prisiunčiu čielus \$2.00 už šiuos metus ir sekančius.

Draugiškai,
V. Žemaitis,

Gerbiama Redakcija:—

Prisiunčiu šiame laiške \$2.00. 75c. auka "Moterų Balsui", o \$1.25 metams prenumerata savo seserei, nes "Moterų Balsas" mano mylimiausias laikraštis. Todel noriu, kad ir mano sesuo susipažintų su lietuvių moterų proletarijų reikalais. O "Moterų Balsas" kaip tik jais ir rūpinasi.

Viso gero, draugės jums, už nenuilstantį darbą ir rodymą tikro kelio del pasiliosavimo iš po kapitalistinės vergijos.

Su draugiška pagarba,
M. Gruzinskienė.

OBULIAI STAČIAI NUO FARMOS.

New Yorko dienraštis "Globe" pasirupino, kad newyorkiečiai galėtų gauti pigiai obulių pirkti. Tas laikraštis, mat, neva kovoja su pelnagrobiais ir stengiasi gauti maistą savo skaitytojams pigiau.

Todel kas iš newyorkiečių nori ta proga pasinaudoti tegul rašo stačiai farmeriam sekan-

čiu antrašu: Mr. L. S. White, Cairo, N. Y. Antrašą reikia parašyt labai aiškiai, kad klaidų neįvyktų. Pinigus galima siųsti money orderiais. Bačka obolių lėšuoja \$5.25 su prisiuntimu. Prisiunčia stačiai į namus ekspresu.

Tas farmeris turi sekančius obolius: Greenings, Baldwins, Ben Devis ir Northern Spies.

Užsakant reikia paminėt kokios rūšies norima gauti. New Jersey valstijos gyventojams parankiau užsisakyti šiuo antrašu: J. B. Swartz, Post Office Box 47, Cranbury, N. J., R. F. D. No. 3. Užsakant reikia savo antrašą labai aiškiai parašyt, kad neįvyktų klaidos. Piniigus reikia siųsti iš kalno.

Svarbu Chicagiečiams

L. M. P. S. 9-ta kuopa
rengia TEATRĄ ir BALIŲ
Naudai

"MOTERŲ BALSO"

ir šelpimui Lietuvos poli-
tiškų kalinių.

Scenoje stato

KARĖS NUOTAKOS"

Nedėlio, 26 Rugsėjo, 1920
Pradžia 7 val. vakare.
Įžanga 50c. ir augščiau.

M. Meldažio svetainėj
2242 W. 23rd Pl., Chicago

Chicagos ir apielinkės
draugai ir draugės, kvie-
čiame skaitlingai dalyvau-
ti, kad pamatyti tą puikų
veikalą ir kartu prisidėti
prie parėmimo "Moterų
Balso" ir Lietuvos politiškų
kalinių, laukiančių mu-
sų užuojautos.

Draugiškai užkviečia vi-
sus L. M. P. S. 9-ta kuopa.

Puikūs kompletai.

"Moterų Balso" komple-
tai 1916—1917 m. ir 1918
metų galima dar gauti "M.
Balso administracijoj. Pui-
kiuose apdaruose. Kaina
tikta \$2.50.

"M. B." kompletus 1919
metų taipgi galima užsisa-
kyti ta pačia kaina.

Kiekviena L.M.P.S. kuopa
privalo turėti nors po
vieną egzempliorių "Mote-
Balso" visų kompletų savo
archive.

Naujos narės taipgi privalo
nusipirkti visus komple-
tus, kur galės kaip ant
delno matyti visą L.M.P.S.
gyvavimo, veikimo ir vys-
tymosi istoriją.

Kompletas tai istorinis
dokumentas, kuriuo visada
galima naudotis.

Siųskite savo giminėm į
Lietuvą "M. Balso" komple-
tus kaip dovaną iš Ameri-
kos. Tai puikiausia ir nau-
dingiausia dovana, o lėšuo-
ja taip mažai.

Reikalaukite šiuo antra-
šu: "Moterų Balsas", 455
Grand St., Brooklyn, N. Y.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

M. Bandžinskaitė. — Įdėsime
į sekantį "M. B." num. Ačiu.

F. V. Betrič. — Sunaudosime.
Ačiu.

J. A. Svyrunėlis. — "Moti-
nystės Drama" nespėjom per-
žiūrėt, bet rodos, kad bus gera.

Aukuruvi. — "Minčių šmočiukose"
nieko nėra naudingo, nei pamokinančio,
vien neliogiška pašaipą ir net įtarimas
vagystėj. Nedėsime. Korespondencija
irgi nesvarbi. Netilps.

Labai ačiu. Rašykite daugiau ka-
norš.

Artariksvi. — Jusų raštus ga-
vome. Ačiu. Peržiūrėsime ir
pranešime.

Nevystančiai Gėlei. — Eilu-
tes prie progos sunaudosime.
Ačiu.

L.M.P.S. 17 K. VIRŠININKĖS.

L.M.P.S. 17 kp. viršininkių
antrašai:

Organizatorė Ona Demskienė,
366 Brandon Ave.; Protokolu
raštininkė, N. Astrauskienė, 340
West End Ave.; Finansų rašti-
ninkė H. Arminienė, 6 Graham
St.; Išdininkė V. Bubliauskienė,
407 Homboldt Ave.; Knygė A.
Samolienė, 2251 Navy Ave.;
Agentė U. Sanavaitienė, 511
Belhune, Est., Mich.

ROSELAND, ILL.

L.M.P.S. 67 kp. nutarė su-
rengti koncertą ir balių 2-jų
metų sukaktuvių lietuvių kalbos
vaikučių mokyklos atidarymo,
kurią minėta kuopa palaiko sa-
vo globoj. Mokinimas prasidės
ateinantį mėnesį (spalio). Kon-
certas atsibus 26 d. Sept., Tur-
ner Hall, Kensington, Ill. Tiki-
mės, kad publika atjaus kuopai
ir ant rengiamo koncerto ir ba-
liaus atsilankys, nes į šios kuopos
rengiamus vakarus publikos
visados prisirenka pilna svetainė
ir yra užganėdintą. Ateities
žiedo draugijėlė po globa 67 kp.
yra mokinama Subatoj po pietų,
lietuviškų žaislų ir dainų; o
nedėlioj po piet rašymo ir skai-
tymo. 67 kp. gyvuoja puikiai,
turi 33 nares, pilnai užsimokė-
jusios, o 3 naujai įstojo. Susi-
rinkimu laiko kas pirmą utar-
ninką Aušros knygyne po num.
10900 Mich. Ave. Kviečiame
prisirašyti. *A. Širkinskienė.*